

Észak-Amerikai Vadászexpedíció 2009

Szerző: Katona Gábor

Október 1.

Denver

Hilton Garden Inn Downtown

1130-as szoba

Októberre fordult a naptár.

Nyár közepén indultam otthonról, most pedig javában benne járunk már az őszben. Jól belejöttem ebbe a vadászgató, utazgatós életformába. Ahogy haladtunk előre az időben, úgy rázódtam egyre jobban bele az expedíció mindennapjaiba. Naplóm visszaolvasása, fényképeim nézegetése juttatja eszembe a rengeteg átélt élményt. Szerencsés ember vagyok, hogy ilyen fiatalon jutott nekem osztályrészul mindez. Lesz mire emlékezni akkor, amikor már én is megettem a kenyérem javát.

A szálloda Denver Downtown városrészének központi területén helyezkedik el. Tőlem nem messze van a 16th Street Mall, egy bevásárlónegyed vagy sétálóutca, kinek hogy tetszik. Milyen különös látni ezt a sok szépen felöltözött, elegáns embert! Alaszkában még a városiakon is gyakorta látni vízálló hegymászóöltözetet, bakancsot, terepszínű ruhát vagy hátizsákot. Sokkal közelebb élnek a természethez, hagyományos, limuzin felépítésű autót azon a vidéken keveset látni. Terepjárók, pick-up kisteherautók és mindenféle négykerék-meghajtású járgányok vannak ott divatban. Ezzel szemben Denver egy átlagos amerikai nagyváros, ugyanazokkal a fura fazonokkal, amelyeket bármely ilyen városban megtalálunk. Sok bolond van itt, az nem kétséges.

Délelőtt sokáig alszom, részint mert fáradt voltam, részint, mert két órával előre kellett forgatnom a FORTIS-t. Éppen, hogy le nem késem a reggelit, amitől egész nap morcos lettem volna. Pénzügyeket intézek, aztán visszajövök a hotelbe és folytatom az alvást.

Délután nagyot sétálok egy sportáruházig, a szállodások azt mondják, hogy a környéken ez az egyetlen olyan bolt, ahol vadászfelszereléseket árusítanak. A kínálat szegényes, de azért veszek egy sapkát.

A helyi Taco Bell gyorsétteremben hatalmas adag mexikói kaját veszek magamhoz, méregerősre fűszerezve, majd a régen várt és jól megérdemelt jakuzzi szerepel a programban.

Holnap utazok tovább.

Október 2.

Denver

Nemzetközi repülőtér

Délelőtti bejegyzés

Lekéstem a repülőt.

Ma Wyoming államba, annak is Laramie városába kell eljutnom. A gépem 10.30-kor indult el, de nélkülem. Mint általában mindig, a véletlenek különös összejártsága kellett ahhoz, hogy ideiglenesen Denverben ragadjak.

Reggel időben keltem, és gyorsan megreggeliztem. Úgy véltem, van még időm arra, hogy kicsit internetezzek. Nem vettem észre, milyen gyorsan múlik az idő, így kilenckor rohantam le a szálloda halljába, hogy valamilyen járművet szerezzek, amivel kiérhetek a reptérre. A portás a Hilton saját limuzinját javasolta, így 50 perccel az indulás előtt értem ki a légikikötőbe. A Great Lakes légitársaság vélhetőleg leglustább ügyintézőjével vert meg a sors, akinek nem sok fogalma volt arról, mi is a teendő akkor, ha egy vadász a puskájával együtt szeretne utazni. Kimért mozgása, körülményes beszéde próbára tette a türelmemet. Olyan lassan tolt a kocsit – rajta a fegyveremmel – a TSA irodája felé, hogy félúton átvettem, és akkor már kénytelen volt velem futólépésben jönni. Előtte odaadta a szállókártyát, amit akkor sajnos nem néztem meg alaposan. Ilyen primitív kártyát még sosem láttam. Olyan hőpapírra nyomtatták, mint nálunk, otthon a pénztári blokkot. A szállási kapu rubrika azonban üresen maradt, így nem tudtam, honnan megy a gépem. Negyedórás örült futkosás kezdődött a hatalmas kézipoggyással. „Excuse me!” üvöltések kíséretében száguldottam keresztül a repülőtéren, de sehol nem találtam a Laramie-ba tartó járatot. Újabb pech, hogy a repülőtéri információs pult alkalmazottját akkor szólította a szükség, amikor előtte elfutottam, így nem volt kitől segítséget kérnem. Végre előkerült, de nem sok jót mondott: pont a terminál másik felébe kell mennem. Ömlik rólam a víz, rohanok le a mozgólépcsőn... az orrom előtt zárják be a kaput. Hiába minden könyörgés, nem engednek már fel. Kérem a supervisort, ellenszenves nőszemély – de hát ilyen helyzetben mindenkit ellenszenvesnek látunk –, együtt hívjuk a Cabela'st, hogy ilyenkor mi is a teendő? A jegyemet egy délutáni járatra teszik át, a Cabela's pedig hívja az outfittert, hogy ne várjon rám, csak a későbbi géppel megyek.

Ez van, nem lehet mást tenni, várnom kell és bízni abban, hogy az outfitter a délutáni időpontban is el tud értem jönni. Külön gond, hogy egyelőre nem világos, hol vannak a csomagjaim. Elmentek-e az előző géppel – amin nekem is repülnöm kellett volna – vagy azok is itt maradtak Denverben?

Állítólag azok sem jutottak fel a korábbi repülőre, de hát ebben megint mindenki olyan bizonytalan, hogy képtelen vagyok egyértelmű választ szerezni.

Ha öt perccel előbb indulok, ha az ügyintéző nem olyan lomha, mint egy lajhár, ha világos információt tudnak nyomtatni a beszállókártyára, ha az információs pultnál dolgozó ember két perccel később megy ki a dolgát végezni... akkor most a gépen lennék.

Ilyenkor tényleg nincsen értelme idegeskedni. Ezen a dolgon változtatni nem lehet, jobb hát elfogadni. Mi a legrosszabb, ami történhet? Hogy nem érkezik meg a csomagom idejében. Ki fogom bírni. De még az is lehet, hogy meglesznek azok a táskák a mai napon.

A repülőtéren van WiFi, így nem fogok unatkozni. Kapok is egy mailt az SCI Etikai Bizottságtól. Két formanyomtatványt küldenek, azokat kell kitöltenem és visszajuttatnom. Akkor megkezdik a Bob Adams-ügy kivizsgálását.

Időm van bőven, nézzük hát meg, hova és mi célból utazok!

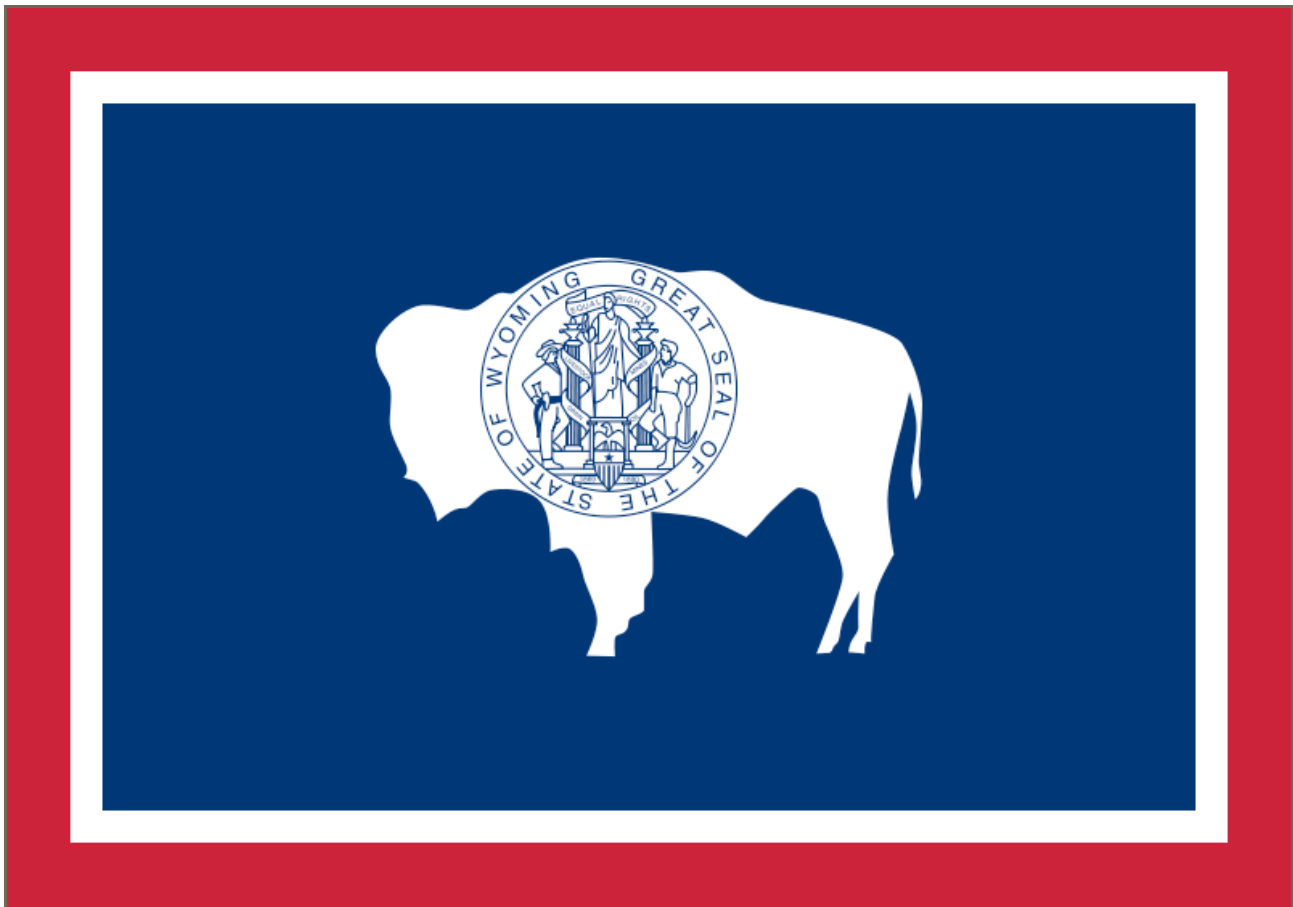
Wyoming az Amerikai Egyesült Államok 44. tagállama. 253 348 négyzetkilométeres kiterjedésével a tizedik legnagyobb állam. Több mint kétszer nagyobb hazánknál, mégis csak körülbelül 515 ezer lélek lakja. Határait vonalzóval húzták, területének nagy részén a híres Rocky Mountains, a Sziklás-hegység található, amely 4800 kilométeren keresztül húzódik a kanadai Brit Columbia területétől Új-Mexikóig. Az állam önmagában is felfogható egy óriási magaslati edzőtábornak, mert átlagosan 2700 métert mutat a magasságmérő. 952 méternél alacsonyabba nem is mehetünk Wyomingban. Az állam nevének jelentése „nagy folyó síkság”, amely eredetileg nem az államra utal – lévén az annyira nem is síkság, hogy jórészt hegyvidék –, hanem a pennsylvániai Wyoming-folyóra.

Wyomingban található a világ legelső és máig legismertebb nemzeti parkját, Maci Laci otthonát, a híres Yellowstone Nemzeti Parkot. A park 8980 négyzetkilométeres területe csak mintegy 4%-ban terjed ki a szomszédos Montana és Idaho államokra.

Wyoming egyik legvonzóbb tulajdonsága, hogy nem kell személyi jövedelemadót fizetni. Egyáltalán nem. Sőt nyereségadót sem. Ezenkívül nem adóztatja meg a más államban kapott nyugdíjakat sem. Az általános forgalmi adó pedig – ird és mond – mindösszesen 4%. Kész rejtély, hogy miből él ez az állam tulajdonképpen. Itt nagyon nehéz lehet adócsalást elkövetni, az adótanácsadók pedig egyenesen éhhalálra vannak ítélve.

Igazi vadnyugati állam, ami a zászlóján is egyből feltűnik. Kívülről befelé haladva először is egy piros keretet látunk. Ez a kiontott vért jelképezi, bár hogy ez kinek a kiontott vére, azt az őslakos indiánok és a telepések leszármazottai eltérően magyarázzák. Úgy tudom, a hivatalos álláspont – Salamont zavarba hozó bölcsességgel – mindkét fél kiontott vérével véli látni a keretben. Befelé haladva egy újabb, ezúttal fehér keretet találunk, ami hagyományosan a tisztaságot jelenti minden zászlóban.

A legnagyobb területet elfoglaló kék mező elég sokféle jelentéssel bír: férfiasság, hűség, hegyek, vizek, az Igazság és az ég. A belső részen található bölény a faunát szimbolizálja. A bölényen természetesen billog is van, errefelé erős a marhatartó lobb. Külön érdekesség, hogy a billogon női alak „Egyenlő jogok” feliratot tart a kezében, utalva ezzel az egyik leghagyományosabb amerikai értékre, a demokráciára. Nő nincsen férfi nélkül, a billogon kettő is akad. Egyik a bányászatot, másik a mezőgazdaságot jelzi. A lámpások egyaránt utalnak a tudás fényére és a bányászatra.

Kétféle szarvasra fogok itt vadászni.

Az amerikai elk, vagy wapitiszarvas (*Cervus elaphus ssp.*) elnevezése körüli bonyodalmakról Széchenyi is megemlékezett kitűnő könyvében. A *Szarvasok nyomában* anyaga bár nem tegnap került először papírra, mégis máig ez a legjobb magyar nyelven megjelent ismeretterjesztő irodalom a világ szarvasairól. Minden szarvasvadásznak kötelező olvasmány.

Azóta kiderült, hogy az elnevezés körül további félreértések vannak.

Az SCI-könyv tanúsága szerint a világon számos helyen ezt a szarvasfélét emlegetik maralnak, ami viszont Magyarországon – és Európa-szerte – egy ázsiai szarvasféle elnevezése. Ezt magyarázhatná az, hogy az elk, más néven wapiti vagy maral, amit néhol ráadásul még fehér szarvasnak is neveznek (ne keverjük össze a fehérfarkú szarvassal...) Ázsiából származik, azonban ez azért már elég régen volt. Nagyon sok más faj is Ázsiából vándorolt be, mégis saját, tisztességes nevet kaptak az Újvilágban.

Az elk származását és családfáját tekintve totális a zűrzavar, a sokféle elnevezés ezzel is magyarázható. Latin nevéből (*Cervus elaphus ssp.*) egyenesen következtethetünk arra, hogy nagyon közeli rokonságban van a Magyarországon ismert gímszarvassal (*Cervus elaphus*), amit Amerikaszerte viszont red deernek tisztelnek. (Az amerikaiakra nagyon jellemző az a praktikus megfontolás, hogy a szarvasféléket a színük alapján nevezik el.) Számos tudós egy ideig egyenesen azt állította, hogy a két faj azonos, más kutatók nézete azonban szerencsére az volt, hogy az elk önálló fajt alkot. Ma már nem kérdés, hogy két különálló fajról van szó.

Az elk és a gím élőhelyei Ázsiában átfedték egymást, és valószínű, hogy közös utódaik is voltak. A gímszarvas ma Európában, Ázsiában és – állítólag – Észak-Afrikában is él, az elk pedig Észak-Amerikában és Ázsiában – ez utóbbi területen viszont véglegesen maral néven, önálló alfajként. Ázsiában a maral és a gímszarvas közös jellemzőit mutató állatok is élnek, de legyen az ázsiai vadászok problémája az, hogy az általuk vadászott faj egyedeit azonosítsák és besorolják.

Fenti okfejtésem talán kissé unalmas és szörszálhasogató volt, de úgy vélem, ha már vadászunk, legalább tudjuk azt, hogy mire.

Az elk – és javaslom, maradjunk ennél a legelterjedtebb amerikai elnevezésnél – Észak-Amerika második legnagyobb testű szarvasa, csak a jávorszarvas utasítja maga mögé. Hogy melyik amerikai szarvasfélének van a legszebb agancsa, ez személyes kérdés, vitát nyitni róla lehet, de felesleges. Nekem speciel az elk agancsa a legszebb, mert nagyban hasonlít a magyar gímszarvasagancshoz.

Magyar vadászok számára nem különösebben meglepő, de az amerikai illetőségű szarvasrajongók számára a faj igazi különlegessége, hogy a legtöbb helyi szarvasfélével ellentétben van felső szemfoga. Vesztere, mert a 20. század első felében igen komoly vadászati nyomás alá került a faj, kizárólag a foga – és nem az agancsa – miatt. Az indián nők szerencsét hozó amulettként hordták magukkal a fogakat, és ez a hibbant hóbort terjedt tova a kontinensen. The Benevolent and Protective Order of Elks szervezet azonban hatékonyan akadályozta meg a faj kihalását, és azt, hogy ma vadászhatunk elkre, nagyrészt ennek a csapatnak köszönhetjük.

Az elknek Észak-Amerikában két kihalt és négy élő alfaját tartják nyilván, ez utóbbiak:

- Rocky Mountain Elk (*Cervus elaphus nelsoni*)
- Roosevelt Elk (*Cervus elaphus roosevelti*)
- Tule Elk (*Cervus elaphus nannodes*)
- Manitoba Elk (*Cervus elaphus manitobensis*)

A következő pár napban a Rocky Mountain Elkre fogok vadászni – ha egyáltalán sikerül Laremie-be érnem –, amely kétségtelenül a legromantikusabb elnevezést kapta, így máris a kedvencem. A bikák 150 cm-es marmagasságával és körülbelül 320 kilós testsúlyukkal kisebbek a Roosevelt elknél, és érdekes módon könnyebbek, mint az azonos méretű Manitoba elkek. Ez az alfaj számít a legelterjedtebbnek, számos variációban fordul elő élőhelyén, és a legtöbb „elk hunter” ennek az alfajnak ered a nyomába. Vadászata során esetenként a magashegységekbe is el kell látogatnunk, ezért a sikeres elk vadászok jó kondiban vannak. A hegyi vadászat másik sajátossága, hogy gyakran kell messzire lőni, így a 270-450 méteres lövések elk vadászat esetén is előfordulhatnak. Erre a megfelelő lövedék kiválasztásakor kell figyelni, mert az elk – ellentétben a jávorral – kemény felépítésű vad, és ilyen távolságból csak az első osztályú lövedékektől várhatunk elegendő hatást.

A megfelelő találatot azonban sem itt, sem semmilyen más vadászati módnál nem helyettesítheti a csúcscsúper lövedék vagy a legújabb magnumkaliber. Mutatja ezt Mark esete is, aki első alaszakai vadászatom alkalmával még a Brooks Range-ben .375-ös H&H Magnumjával lőtt nyakon egy grizzlyt, ami vélhetőleg máig is kitűnő egészségnek örvend. Kedvenc szerzőm, Kovács László sokszor leírta már ezt a tényt, de sajnos nekem is meg kellett tanulnom egy emlékezetes téli szánkós barkácsolás közben.

A helyszín ezúttal is Csákvár, legizgalmasabb hazai vadászataim helyszíne, az időpont pedig idén február vége. Egy hét és vége a szezonnak. Az expedícióra vásárolt Blasert próbálgatom hetek óta, most is ez van nálam. Körülbelül hat órája siklott velünk a szánkó, a mínusz 10 fok alatti hidegben lassan olyan keményre fagyunk, mint a hegymászószar. Délután kettő felé jár az idő, és már hazafelé vettük az irányt csendes járművünkkel. Annál is inkább, mert legalább negyven perc, mire a vadászházhoz érünk. Este még szeretnénk kiülni a lesre, addig ki kell engednünk és enni sem ártana valamit. Egy kicsi kos és a társam által ejtett jerke már feküdt a szán alján. Ez különösen értékes zsákmány, hiszen a terület a Vértes lábánál fekszik, a muflon errefelé ritka vendég. Csak nagy hóban és hidegben szorul le az erdészeti területről. Társam halk figyelmeztetése szerint az úton előttünk, az erdő szélén két kos kíváncsian figyel felénk. Leugrom a szánról – mert onnan lőni nem szabad – és fél térdre ereszkedek.

Szeretem ezt a lövészpozíciót, ha nincsen nagy aljnövényzet, szinte mindig alkalmazható és sokkal biztosabb lövést ad a szabad kézhez képest. (Az utóbbi időben áttértem az ülve lövésre, ami még biztosabb feltámasztást ad, de még alacsonyabbra kerülünk.) Robi rám szól, hogy lehetőleg ne a lovakat lőjem le, ezért még pár méterrel eltávolodok a szántól. A kosokat ezek a manőverek már a legkomolyabban érdeklik, kövé dermedve nézik a szokatlan jelenetet, és várják a fejleményeket. Végre minden akadály elhárul, közfelkiáltással megállapítjuk, hogy a kosok körülbelül egyformák, 40 centi körüliek, bármelyik lőhető. Most elégelik meg a muflonok a szokatlan látnivalót, és az erdő felé mozdulnak. Így kínálnak nagyobb célfelületet, hiszen míg figyeltek, csak a szügyüket láttuk. Csinos, az egyik pariba nagyot rezdül a .300 WM dörrenésére, és a kos is szépen jelez. A lézert csak utólag lövöm rá egy szomszédos bokorra, 150 körüli értéket mutat. Nincs messze, nem lehet gond...

Pedig lett.

A találat helyén még szépen vérzett, és a havon könnyen követjük a menekülési utat. Furcsa jelenség, hogy a nyom mindig a lábnyom környékén véres... és az is, hogy hiába megyünk, csak nem látjuk a testet...

Ha egy ilyen teljesítményű lőszerezellel meglőtt muflon méretű állat több mint 100 métert menekül, az már gyanús. Sok okot nem ad az optimizmusra. Ezért mi is egyre gyorsabban, az elkerülhetetlen tény nyilvánvaló ismeretében rohanunk a nyomon. Robi leválik, kiválóan ismeri a területet, megpróbál a muflon elé kerülni. Én tartom a nyomot, keresztül a sisnyáson. Nem vagyok egy híres nyomkereső, de ezt nehéz lenne eltéveszteni, a fehéren a piros azért elég jól látszik. Rövidesen összefutunk Robival, de a muflon nem szorult közénk, átváltott az erdészeti területre. Nagy szervezés, telefonálgatás, intézkedés kezdődik, mert idegen területre fegyverrel nem léphetünk, még orvvadásznak néznek minket. Robi rövidesen jóváhagyást kap az illetékestől, a körzetben nincsen vadászat, folytathatjuk az üldözést. Nem kapunk azonban korlátlan lehetőséget, legfeljebb 200-300 méterig nyomulhatunk be az idegen területre. Ha nincs meg a kos, vissza kell fordulnunk.

És így is történt.

A vérzés egyre jobban csillapodik, vele száll el a remény is. A kos annyira jól érzi magát, hogy még egy vezércselt is megtesz velünk. Saját nyomán visszajön egy darabon, majd onnan vált ki. Mindez számomra nagyon nehezen értelmezhetővé teszi a nyomokat, de Robi egy pillanat alatt átlátja a helyzetet. A pontatlan lövésen azonban ő sem tud segíteni. Mert ez a lövés pontatlan volt. Ez az igazság, lehetne magyarázatokat gyártani, vagy a hardverben keresni a hibát, de itt a szoftver volt a vétkes. Robi láblövésben állapítja meg a diagnózist, szerinte a kos nemcsak felépül, de valószínűleg jót is röhög éppen a Vértes egyik csúcsán azon a vadászon, aki az abszolút túlméretezett kaliber és a csúcsoptika ellenére sem tudott neki komoly sérülést okozni. A tanulságokat le kell vonni.

Itt éppen azt, hogy rossz lövés esetén a gyors magnum kaliberből kilőtt lövedék éppen úgy nem ér semmit, mintha bármelyik alapkáliberből lőttük volna ki. Lőni tudni kell, és ez a magnumok korában sem fog változni.

Elkek esetében az SCI szabályos és nem szabályos agancsokat is értékkel.

A világrekordot Colorado állam Collbran Co. rejtélyes nevű területéhez kötik, ahol is 2004 szeptemberében esett el a szarvasok igazi királya.

Az elken kívül az őszvérszarvast tervezem még célkeresztbe fogni.

Az eddigi fajleírásokból is kiderült, hogy az amerikai szarvasfélék besorolása bizony nem egyszerű feladat még a kutatók számára sem. A vadászok pedig jobban teszik, ha folyamatosan követik a tudományos kutatásokat. Bizony könnyen előfordulhat, hogy a néhány évtizede elejtett szarvas ma már nem az, mint ami annak idején volt... Az őszvérszarvas talán mindennél bonyolultabb történetéhez külön is szeretném a türelmét kérni kedves Olvasómnak, mert ez bizony nem lesz egyszerű.

Mint minden szarvasféle meghatározásánál, az őszvérszarvas esetében is a legjobb kiindulási pont a *Szarvasok nyomában* című könyv fellapozása. Ebben Az őszvérszarvas vagy füles amerikai szarvas (*Odocoileus hemionus*) fejezetcím alatt található a közeljövőbeli vadászatom alanyát. Széchenyi megemlíti, hogy az Amerikában Mule Deer néven nevezett fajt sokfelé hívják feketefarkú szarvasnak is, azonban ez tévedés, mert az bizony egy másik, önálló faj, amit latinul *Odocoileus columbianus* néven ismer a tudományos világ. Ez utóbbi faj leírását egy fejezettel hátrébb, A feketefarkú szarvas címmel találjuk, és Széchenyi elidőzik a két faj közötti különbségek taglalásánál is. Aki a két fejezetet egymás után olvassa, annak világossá válik az eltérő besorolás oka. Széchenyi olyan alaposan mutatja be a különbségeket, amiből minden normális ember számára érthetően szűrődik le, hogy két különálló fajról beszélünk.

Azóta nagyot fordult a világ, mert kiderült, hogy – most tessék figyelni! – mégis azonos a két faj!

Őrület.

Ha a következőkben azt találnám írni, hogy az őszvérszarvas és a nílusi krokodil is azonos faj, ezt azért már senki se higgye el nekem. Ez azt jelenti, hogy teljesen megbolondultam a szakirodalomban található ellentmondások kibogozásában, és az igazság kiderítésében. Csak remélni merem, hogy ez a napló soha nem kerül magyar zoológus kezébe, mert akkor szinte biztos, hogy egy újabb magyarázat születne ezekről a szarvasokról.

Walmo 1981-ben – tehát évtizedekkel a *Szarvasok nyomában* megírása után – nem kevesebb, mint kilencféle alfaját különítette el az immár egységesen őszvér- és feketefarkú szarvasnak. Bölcs döntéssel az alfajok egy része elnevezésében őszvérszarvas, másik részük pedig nevében feketefarkú szarvas lett.

Így aztán mindenkinek igaza lett, és mindenki abban a megnyugtató tudatban vadászhat, hogy lám-lám, saját elmélete lett a helyes, a kedves vadásztárs besorolása pedig tudvalevőleg okvetlen ostobaság.

Az SCI azonban úgy döntött, hogy még egyet csavar a dolgon. Aki esetleg eddig értette a besorolás logikáját – én nem tartozom a szerencsések közé –, az mostantól nem fogja megérteni.

Az SCI ugyanis egy önkényesnek tűnő, de legalábbis a Rekordkönyvben nem részletezett és ezért számomra követhetetlen elmélet szerint 4 csoportba sorolja ezt a jobb sorsa érdemes szarvasféléit. Erős idegzetűek kedvéért tehát leírom a pillanatnyi SCI-álláspontot öszvér és feketefarkú szarvasok ügyében:

- Rocky Mountain Mule Deer (*Odocoileus heminous heminous* beleértve a californicus alfajt is. Ezek az alfajok „öszvérszarvas” elnevezést kaptak.)
- Desert Mule Deer (*O. h. crooki*, beleértve a *cerrosensis*, *fuliginatus*, *peninsulae* és *sheldoni* alfajokat is. Ezek az alfajok is öszvérszarvas elnevezést kaptak.)
- Columbia black-tailed deer (*O. h. Colombianus*. Ez egy feketefarkú nevű alfaj.)
- Sitka black-tailed deer (*O. h. Sitkensis*. Ez az alfaj is feketefarkúnak számít.)

Remélem, mindent jól írtam. :)

Toronymagasan a Rocky Mountain Mule Deer alfaj rendelkezik a legszélesebb földrajzi elterjedési területtel, erre vadászhatunk a legnagyobb eséllyel. A keleti és a déli államok kivételével mindenhol előfordul, még Kanada déli tartományaiban is.

100 centi körüli marmagasságával és 80-90 kilós testsúlyával nem tartozik a szarvasmonstrumok közé. Legjellegzetesebb ismertetőjegye a többi öszvérszarvashoz hasonlóan öszvérré emlékeztető óriási lapátfüle, ahonnan elnevezését is kapta. Farkának csúcsa bár fekete, de mint tudjuk, ez nem a feketefarkú szarvas... vagyis dehogynem...

Számomra nagyon tetszetős, rendkívül szép vonalvezetésű aganccsal rendelkezik. Általában tízes agancsot növeszt, de az ágak száma ennél nagyobb is lehet. A párosodási időszakot ennél a szarvasnál is bőgésnek nevezik a helyiek, állítólag a dám barcogásához hasonlatos.

Trófeája nagyszerű és könnyebben keríthető kézre, mint a trükkös és a bozótokat nagyon szerető fehérfarkú szarvas fejdíszé, legalábbis a fehérfarkú szarvasra vadászók szerint. Ahol feketefarkú vagy öszvérszarvas él, ott természetesen a fehérfarkút tartják a könnyebb zsákmánynak. Vadászatánál a cserkelés adja a legnagyobb élményt, lesről csak elvéve vadásszák.

Az egyik legjobban úszó szarvasféle. Hallása – mint az a fül méretéből is sejteni lehet –, kitűnő, szaglásával egyetemben.

2400 méter magasságig is felmerészkedik, és aki itt szeretne rá vadászni, az bátran számolhat minden olyan nehézséggel, ami a hegyi vadászatokat jellemzi. Természetes ellenségei a pumák és a prérifarkasok, amelyeknek az őszvérszarvas az egyik fő táplálékforrása.

A múlt század elejét jellemző szabályozatlan vadászat következtében 500 000 egyedre csökkent az állomány létszáma, de ára már elérte a biztonságos 5 és fél milliós populációt. Az SCI-rekord 1996 novemberében esett Idaho államban.

Október 2.
Szarvasvadásztábor
Esti bejegyzés

Öt és fél órát lézengtem a repülőtéren, mire a következő gép végre fel bírt szállni. Az út nem tartott sokáig, háromnegyed óra múlva le is szálltunk Laramie-ban. Az idő napos, de szeles, a távolban hegyek.

Ez a város egy sivatag közepén van, ami megtévesztő lehet. Ha nagy tengerszint feletti magasságot beszélünk, akkor sokaknak a hegységek jutnak az eszébe, ezt tartjuk természetesnek. Wyomingban azonban még a síkságok is magasan fekszenek, ennek megfelelően jóval hidegebb van, mintha az a tengerszinten lenne. A repülőtéren nem kell sokat keresgélnem, egyetlen zöld ruhás erdőjáró támasztja csak a falat. Ő Cenny Burnell, az egyik guide, aki most másodszor is kijött elem abban reménykedve, hogy ezzel a géppel végre megérkezek. A csomagjaim egy része az első, másik része a második géppel jött. Mindent begyűjtünk az illetékesektől, minden táskát és fegyverkoffer felkerül a nagy Toyota pick-up platójára, majd nekivágunk a körülbelül száz kilométeres útnak. A prérin nyílegyenesen haladunk a hegyek lábáig, ahol meredek szerpentinbe váltunk. Néhány napja havazás volt, a hegyekben meg is maradt, igazi téli tájban haladunk egyre magasabbra. Nem hiszem, hogy különösebben meleg lenne odakint, mert egyik-másik hegyi tavacska már befagyott. Átkelünk a hegységen és a túloldalon elérjük a mindössze 1700 lakossal bíró Saratoga városát. A helyi lőtéren szeretnénk belőni a fegyvert.

A vadnyugati városba bemerészkednek az őszvérszarvasok!

Itt is, ott is kerülgetjük az úton ténfergő rudlikat, teljes nyugalomban csipegetik a házak előtti fűvet. Hogy miért pont a városi fű kell nekik, azt nem tudom. Ott van nekik az egész préri, mégis a várost választják. Urbanizált szarvasok. Még a végén betörnek egy istállóba, hogy ott töltsék a telet. A városban senki nem bánthatja őket, amolyan látványosságok.

A lőtéren nincsen lőtérparancsnok, térfelügyező vagy tótumfaktum.

A lövészek vigyáznak egymásra és mindenki saját magára. Két srác nagyban lövöldöz, beállunk melléjük a százyardos löállásba. Kissé magasan hord a Blaser, de ezen nincs mit csodálkozni. Tengerszinten, nehéz, párás levegőben és hidegben lőttem be utoljára. Itt mások a viszonyok, ritkább a levegő. Hamar korrigálok, de mert maradt elég lőszerem, lövök még párat. Kipróbálok Cenny .243 Winchester Short Magnum kaliberű fegyverét is. A töltényeket házilag töltögeti, a fegyver pedig nem más, mint egy felfúrt AR-15-ös. Már régen szerettem volna ilyen öntöltő karabéllyal löni, most itt az alkalom. Nightforce távcsövet szerelt rá, maximumra tekerem a nagyítást, és eleresztek három lövést. Alig hiszem el, amit látok.

A háromból kettő egybeszakad, a harmadik pedig kevesebb, mint egy centire van a másik kettőtől. Igazság szerint jobb szórást lőttem ezzel, mint a Blaserrel. Még mondja valaki, hogy az AR-15-ös nem pontos fegyver, vagy hogy a félautomatákkal nem lehet szűk szórást löni!

Elköszönünk a helyi lövészekről, és folytatjuk az utat. A Blaser már nem kerül vissza a 1750-es Peli kofferbe, lábam között szorongatom. Ez itt törvényes, a rendőröknek sem lenne ellene kifogása. Cenny javasolta, hogy legyek készenlétben, mert nemsokára a területre érünk, és éppen alkonyodik, sosem lehet tudni, mi kerül elénk. Cenny elmondja, hogy az előbb használt puska a fő kenyérkeresetének forrása. Ő egész évben profi vadász, a guide-k vagy az outfitterek döntő többségével ellentétben szezonon kívül sincsen másik munkája. Neki a szezon egész évben tart: prérifarkasra vadászik. Évente négy-ötszázat lő ezekből az állatokból, kilövésükért állami pénzt kap, bőrüket eladja, abból él. Nem túl jól, de nem zavarja: azt csinálja, amit szeret, és neki ez a legfontosabb. Teljesen egyetértek vele. Puskája azért hajszálpontos, mert – ahogy mondja – egyszerűen nem engedheti meg magának azt, hogy hibázzon. Minden lövésnek találnia kell, nincs pénz a feleslegesen ellövöldözött lőszerre és nincsen idő az elhibázott prérifarkas után másikat keresni.

Este nyolcra jár, mire lefordulunk egy döngölt földútra, majd egy dózerútra, és megérkezünk a sátrak közé.

– Ez a tábor – mondja Cenny arra az esetre, ha teljesen hülye lennék.

Középen tűz lobog, körülötte vadászok és vezetőik beszélgetnek. Mindenekelőtt egy nagy fekete labrador, a már tízesztendő Samatha, röviden Sam, becenevén Samy siet elénk, de itt van már outfitterem is, Jim Blocker. Frank Cole jó ismerőse, minden évben várja, hogy végre együtt vadásszanak, de Franket lekötik a Cabela's ügyei.

A tábor téliesített, fával fűtött sátrakból, és néhány idevonszolt lakókocsiból áll. Én az utóbbiban kapok szállást. Be is költözöm azonnal. Sötét van már, nincsen időm alaposan körülnézni. Bent egy szimpla és egy emeletes ágyszolgál fekhelyül, de egyedül vagyok a kabinban. Bár a börtönökben az alsó ágyszolgál jelenti a presztízst, én most mégis a felsőre fekszem, mert ott van a legmelegebb.

Gázmelegítő adja a hőt, de kéményre már nem futotta, a mérgező gázoknak nincsen hova távoznia. Résnyire nyitom az ablakot, a tetőablakot is kitekerem, kis keresztuzatot szeretnék. Nehogy aztán felforduljak az éjszaka.

Egészen kiváló vacsorát kapunk, rengeteg a dobozos kóla, és ami az összes eddigi táboromból hiányzott: kétféle sör! Nem pult alól, titokban osztogatják, hanem bárki vehet belőle annyit, amennyi csak jólesik. Az étkezősátor asztalán pedig háromféle whisky várja a sikeres vadászat után koccintani vágyókat. Vacsora után aláírom az ilyenkor esedékes aláírivalókat, és visszavonulok a szállásomra. Aggaszt ez a gázmelegítő.

Október 3. Szarvasvadásztábor

Reggel ötkor, vadászokhoz illő időpontban ébredünk. Napom mindjárt egy jó hírrel indul: túléltem az éjszakát, nem fulladtam meg az égéstermékben.

Reggeli közben megbeszéljük a mai és a következő napok tervezett programját. Ezek szerint mindig ilyen korán megyünk ki, mert ezek a szarvasok – magyar szarvastársaikhoz hasonlóan – szürkületben mozognak leginkább. A vadászterületen pedig lovakkal fogunk közlekedni.

Nos, be kell vallanom, ez a fejlemény kissé meglepett.

Életemben eddig alig pár lovaglórát vettem. A körbe-körbe ügetésig jutottam, és nem tudtam azt, hogy itt a lóhátas vadászat van divatban. Ha erről tudok, akkor nyilván sokkal többet lovagolok ezen a nyáron. Jim megnyugtat, hogy nem félig betört, vad musztángokon kell vágtnom, hanem nyugodt vérű, dilettáns vendégek fuvarozására szakosodott és kiképzett lovakon indulunk neki a prérenek.

Erősen fagy.

Minden meleg ruhát felveszek, de így sem környékez a hóguta. Miközben szedelőzködök, Jim elővezeti a lovakat, akik hárman vannak. Jeff, az egyik guide is velünk tart. Megkérdezik, narancssárga láthatósági mellény vagy sapka van-e nálam, mert anélkül itt nincsen vadászat. Nekem ilyen ruhám nincsen – vagyis nincs velem –, de kapok egyet. Összeszedem minden bátorságomat és nyeregbe szállok. A puskám nyeregtáskába kerül.

Táborunk a préri és a hegyek határán fekszik. Ezt tartják a legjobb elkes területnek, és a minapi havazás is növeli az esélyeinket. Ha a hegyekben a hóhatár lejjebb száll, akkor az elkek is vele jönnek. Fent, a hó alatt nehezebben találnak táplálékot.

Mindhárom lovacska okos jószág. Az én lovamat Baldynak hívják. Messziről észreveszik a befagyott pocsolókat, és tudják, hogy a jégen nem biztonságos haladniuk, önállóan kikerülik.

Baldy olyan óvatosan tipeg velem a köves terepen, hogy azt kell gondolnom, tisztában van gyakorlatlanságommal. Irányításával nem kell sokat vesződnöm. Úgy látom, Jim lova Baldy nagy haverja, példaképe és egyben szellemi vezetője: akármerre is megy, Baldy követi. Sajnos a rosszaságban is rá szeretne hasonlítani, így mikor Jim lova pillanatnyi elmezavart kap – tízpercenként fordul elő –, akkor Baldy is ficáncolni kezd. Ilyenkor két kézzel kapaszkodok mindenbe, ami a kezem ügyébe kerül, és nézem magam alatt a talajt, hova fogok zuhanni. Aztán Baldy hirtelen elszégyelli magát felelőtlen viselkedéséért és visszatér a kimért tempójú ballagásához. Minden alkalommal hangosan megrovom, hátha sikerül megnevelnem.

Jim és Jeff elket vesz észre egy hegy oldalában.

Én semmit nem látok belőle, mert Baldy úgy dönt, hogy éppen az ellenkező irányba áll. Akárhogyan is ösztökélem, nem akar jó felé fordulni. Mire sikerül a lelkére beszélnem, a bika és vele a teljes rudli takarásba vonul. Meg kell kerülnünk a hegyet, mert a rudli vélhetőleg a túloldalon pihen meg, és ott élvezik az év utolsó melegítő napsugarait. Húszperces lovaglás után elérünk oda, ahonnan már gyalog kell folytatnunk a cserkelést.

A nagy kérdés az, hogy hogyan.

Az elk rudli az előre megjósolt helyen, egy domb oldalában álldogál. Jelenlegi helyzetünk és a domb között másfél kilométernyi nyílt terület, úgynevezett *open country* áll. Valamit ki kellene eszelni, mert mégsem sétálhatunk toronyiránt feléjük.

Haditanács.

A vezetőimet több dolog is aggasztja. Az egyik a növényzet hiánya, mert így nincsen fedezékünk. De ez csak a kisebbik baj. A nagyobbik, hogy tíz méterre tőlünk cölöpöket vertek a földre. Azon túl kezdődik a szomszéd terület. Oda átmenni vagy átlőni már nem szabad. A rudli a cölöpsortól ötvenhetven méterre lehet. Ha tehát mozgásba lendülnek, akkor néhány másodperc alatt elérhetik a Tiltott Zónát.

A közelítés első háromszáz méterével nem lesz gond. Másfél méter körüli bozótos fedi, ha jól előregörnyedünk, a nagy távolság miatt nem fognak észrevenni, a szelünk pedig jó. Aztán jön újabb kétszáz méter, amit valahogy túl kell élni. Itt a szerencsén kívül másban nem bízhatunk, mert a növényzet ezen a szakaszon nem bújtat minket. Ezt követően kis völgy választ el minket a következő szakasztól, a völgyet pedig liget tölti ki. Ott, lent a völgyben megpihenhetünk, takarva leszünk. És a völgy után jön az igazán necces nyolcszáz és ezer méter közé saccolt távolság. Ebből legalább hat-hétszáz métert kell megtegyünk ahhoz, hogy lőtávolságba kerüljék.

Itt harminccentis bozót van, de nem megyünk vele sokra, mert a szarvasok már inkább lesznek felettünk, mint előttünk. Felülről pedig kevés ez a takarás, belátnak az ágak közé. Körülbelül kétszázötven-háromszáz méterre a rudlitól van pár satnya fa, bokrokkal körülvéve, az lenne az optimális hely a lövéshez. Tehát, ha ennek az utolsó, nyílt szakasznak egyszer nekivágunk, akkor nincsen értelme a nyílt tér közepén, mondjuk négyszáz méterre a rudlitól megállni, mert ott semmilyen feltámasztási lehetőség nincsen, és ha már addig eljutottunk, akkor eljuthatunk a fákhöz is.

Első szakasz.

Mélyen lehajolunk, és a tőlünk telhető igyekezettel haladunk előre. A cölöpök vonalát követjük, a vadászterületünk legeslegszielén vagyunk. Nem nézek se jobbra, se balra, se előre, se hátra. Csakis az előttem gyalogló Jeff bakancsán tartom a szemem, végig mögötte, vele egy síkban maradok. Egyetlen hajrában tesszük meg ezt a távot, és sikerül. Elértünk a bozotos széléhez, hasra vágódunk. Most jön az a kétszáz méter, amihez Dianára is szükségünk van. Szabályos vagy nem, de leveszem a világító színű mellényt. Jó, hogy nem mindjárt villogó és sziréna van rajtam.

Második szakasz.

Bokáig érnek a bokrok, görnyedünk, de hát nincsen sok értelme. Nincs mi mögé bújni. Nem merek felnézni. Onnan tudom, hogy még nem vettek minket észre, hogy Jeff nem áll meg előttem. Még száz méter a völgyig. A völgyből kinövő fa csúcsa jelenthet minimális fedezéket, Jeff mögé oldalaz. Én tapadok rá, fél méternél nem vagyok tőle messzebb, de itt van mögöttünk Jim is. Még ötven méter a völgyig és megvagyunk! Egyre több kinövő fa segít minket, az utolsó húsz métert szinte felegyenesedve, futva tesszük meg, és becsusszanunk a völgybe. Itt kissé kifújjuk magunkat. Távcsövezés, suttogó megbeszélés.

Nincs új ötlet. Innentől kezdve nincs takarás. Jim a biztonság kedvéért megkérdezi, hogy vállalnék-e egy ezerméteres lövést, de csak fáradtan mosolygok egyet. Tovább kell mennünk, és kész.

Harmadik szakasz.

Újból megbeszéljük, hogy lesz, ami lesz, a teljesen nyílt térség közepén, sokszorosan kedvezőtlen helyzetben nem állunk meg lőni. A hegy tövében lévő satnya fák a cél. Oda kell eljutnunk.

Jeff négykézlábra ereszkedik.

Megkezdjük a kúzás-mászást a fák felé. A fák jelentik az egyetlen esélyt. Sikerülnie kell. Csak a fákat nézem, szuggerálom őket. Jeff azért néha figyel a szarvasokat is. Nagyon lassan haladunk. Hátamon keresztül a puska. Egyre jobban kimelegszem, de nem állhatunk meg vetközni. Messze vannak még a fák. A keményre fagyott, köves földön mászunk. Minden lépésnél beleáll valami a térdembe. Kétszáz méter után úgy érzem, hogy ez nem sikerülhet. Még a felénél sem vagyunk, de már nincs bőr a térdemen. Igyekszem a szórványos hófoltokat keresni, mert azok legalább puhák.

Megteszünk még száz métert, Jeff óvatosan megáll... még nem láttak meg minket. Mind a hármunkról dől az izzadság. Fáj a térdem, de tovább kell mennünk, mert szép az a bika.

Soha nem érzük el azokat a fákat. Nem is hittem volna, hogy pár száz méter ennyire hosszú tud lenni. Jeff mászik rendületlenül, én követem. Még száz méter. A fák itt vannak előttünk, sőt köztük van egy bokor is! Ennél jobbat nem is kívánhatnánk. A szemembe folyik az izzadság... megérkeztünk.

Sikerült!

Ismét takarásban vagyunk, a rudli nem lehet messzebb, mint háromszáz méter! Kibújok a puska szíjából... Jim viszont halkán felsóhajt... a szarvasok mégiscsak észrevehettek valamit! Egymás után lépik át a területhatárt! Egyelőre csak teheneket látok a Tiltott Zónában, hogy a bika hol lehet, azt nem tudom...

Csőre töltök, megmérem a távot egy éppen átlépő tehenen... 242 méter. Feltámasztás nincsen. Hátizsákra nem fektethetem a puskát, mert a bokrok nem engedik, és mert erősen felfele kell lőni. Oldalt lépek, térdelőpozíció, a bal könyököm a térdemen, kézfejemet egy fának szorítom... ez bizony nem ideális, de jobb nincsen.

Újramérek... *nem működik a lézer!*

Nem értem, lemerült az elem? Nyomkodom, de semmi. A beépített lézer halottabb, mint mellettem az a kő, amibe az imént sikerült a térdemmel jól belerúgni. Biztosan jól emlékszem? 242? Jól mértem?

Újabb próba, semmi...

Hol a bika?

A tehenek lépkednek egymás után, szépen sorban, keresztül a biztonságot jelentő cölöpök vonalán. Fárad a kezem, már több mint két perce vagyok célon...

Hol a bika?

Jim sem biztos benne, nem látja sem itt, sem ott, talán a végén jön...

Elfelejtettem felnyitni a lencsevédőt, most halkán felpattintom... a látómezőben a sok-sok tehen és a cölöpök sora...

Hol a bika?

Figyelj, most lép ki! – szól Jim.

Azonnal lövök.

Talált, ismételj!

A bika körbefordul, másodszor is füttyent a Blaser!

Ez is talált, még egyszer ismételj!

Harmadik lövés... utána már megint semmit nem látok...

Jól van, ledőlt.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
18. oldal

Kétszer-háromszor visszakérdezek, hogy biztos fekszik-e, mert én a céltávcsőben nem látok sem mozgást, sem testet. Jimnek nincsen kétsége, mind a három lövést megkapta... kifújom a levegőt... A puskám újratöltöm.

Jeff utolér minket, hallotta a becsapódásokat, ő is látta az összerogyó bikát. Ketten csak nem tévednek... Közelíteni kezdünk, én haladok elől. Sok ilyenkor ez a kétszázötven méter. Végre odaérünk, és már látom is a bikámat!

Nagy-nagy megkönnyebbülés!

VIII. fejezet: Szarvasvadász
19. oldal

Valóban szép, az átlagot némileg meghaladó trófea! Most már tovaszál a feszültség, sokadik gratulációt kapom remek vezetőimtől. Nagy ez a test, legalább harmadával nagyobb, mint egy otthoni gím. Megfordítjuk a testet, valóban mind a három lövést megkapta, igaz, hogy csak kettő volt gyors elmúlást okozó találat. A harmadik lövés erősen hátracsúszott, a combot érte. De hát akkor már nem állt a bika. Lényeg, hogy a két lövés jó helyre ment. Ahogy nézegetem a találati pontokat, nem értem, mitől bírt ez még ennyi ideig lábon maradni. Jim szerint az elk a legszívósabb állat Amerikában, ezért is szólt, hogy lőjek újra. Sok vadászt ért már meglepetés, amikor egy szépen meglőtt elk után fél napokat kellett gyalogolni. Az egyik SST ebből a távolságból is átütötte a testet, a bőr alatt akadt el. Előpiszkáljuk. Teljesen szabályos gombásodás. Az Interlock megrepedt, de képes volt egyben tartani a magot, az nem esett szét. Az ólom a helyén marad. Hibátlan deformáció.

Jimék a használható hús kinyeréséhez fognak. Már nem is lep meg, hogy a zsigerelés elmarad. Ahogy látom, ez nem csak északon szokásos eljárás, egész Amerikában ez a módi. Az agancsot is levásztják, aztán visszaindulunk a paripákhoz. Mindent a helyszínen hagyunk, semmit nem tudunk magunkkal vinni. Így felegyenesedve azért kényelmesebben megyünk. Nézegetem az idevezető nyomainkat. Ez volt eddigi leghosszabb négykézláb mászásom. Nem nagyon bíztam abban, hogy sikerül, de jók a vezetőim. Annyira kevés esélyt láttam a sikerre, hogy egyedül biztos nem indultam volna el erre a cserkelésre. Vidámak vagyunk nagyon, jó a csapat. Távollétemben Baldy jól viselte magát, ezért külön is megdicsérem.

A tábor felé vesszük az irányt.

Egyre jobban belejövök a lovaglásba, előjönnek a régen tanult mozgások. Csak a térdem belső oldala fáj a nyeregben üléstől. Lehet, hogy volna még mit csiszolni a tartásomon. Hazafelé látunk pár ígéretes őszvérszarvas bikát, de nem cserkelünk rájuk. Időm még rengeteg, Jim szerint nem érdemes elkapkodni.

A táborban mindenekeelőtt megebédelünk, mert ez a nagy vadászat közben elmaradt. Örömmel fedezem fel, hogy itt is van egy Polaris. Annyi a különbség, hogy ennek két ülése van, és Yamaha Rhinónak hívják. Jimnek hosszan ecsetelem, milyen kiváló Polaris pilótát képzett belőlem Babsie Bishop Montanában, és ha jó kezekben szeretné tudni a gépet, akkor azt csak rám bízhatja. Bedől a szövegemnek, és megígéri, hogy az enyém a volán. Jeff közben egymás után, sorba köti a lovakat, nagy málhazsákok kerülnek a nyergek mögé. A Yamahával előreszáguldunk addig, ameddig lehet. Jim nem szeretné, ha a motorzaj túlzottan megzavarná a környezetet, ebben az idényben jönnek még szarvasvadászok. Nem mehetünk el egészen az elejtés helyszínéig.

Onnan tízpercnyi lovaglásra állítom le a gépet, negyedóra múlva Jeff is beér minket a lovakkal. Ismét nyeregbe pattanok.

Három cowboy lovagol a préin zsákmányuk felé.

Odaérve Jim elkezdte bepakolni a húst a málhazsákokba. Az agancsot is hamarost felkötözik. A hús mellett embernek már nem jut hely, ezért vezetőim a lovak előtt lépkedve vezetik azokat. Külön figyelmesség, hogy Baldynak nincsen terhe rajtam kívül, így én a nyeregben maradhatok. A Yamahához visszaérve átrakodunk annak platójára, és nagy gázzal visszarepesztek a táborba. Sikerül is néhány kereszteződést elnézmem, Jim szól, és mutatja a helyes irányt. A táborban a vadászat utóörömei várnak. Újra és újra elmesélem a cserkelés történetét a többieknek, megcsodáljuk az agancsot. Jó a társaság, jók a vezetők, sikeresek a vadászok.

Kiváló a hangulat.

Október 4.
Szarvasvadásztábor

Éjszaka kifogyott a lakókocsim gázmelegítőjének palackja. Így – a változatosság kedvéért – arra ébredtem, hogy fázom. Megint fél hatkor kezdődik a reggeli, ezután rajzanak ki a vadászok, ki-ki az eddig még el nem ejtett fajok nyomába ered.

Baldy helyett ma Greenyvel megyek vadászni.

Greeny származását tekintve Chevrolet, életkora huszonöt év és nagyobb, mint egy M-1 Abramhstank. Nevét zöld színéről kapta, és ez a tábor első számú vadászautója. Belső tere irtatlan nagy, csomagtartójában futballozni lehet. Az öszvérszarvas vadászatánál az autó hatékonyabb eszköz a lónál.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
23. oldal

Míg az elk igen érzékeny a motorzajra és messzire menekül, az őszvérszarvast ez nem igazán zavarja. Az nem kérdés, hogy látunk bakot – így hívják itt a hím őszvérszarvast –, de Greenyvel sokkal nagyobb területet tudunk bejárni, mint a derék Baldyval.

Lekapcsolt lámpákkal megyünk ki a területre. Cenny lesz ma a vezetőm, ő az, aki a repülőtérről is behozott. Roger, egy másik guide terepjárója fut előttünk, az ő vadászai is őszvérszarvast keresnek. Tegnap este láttak egy pár erős bakot, mindenekelőtt azt a területet szeretnék ellenőrizni. Lassan haladunk, nagyokat zötykölődünk a rázós terepen, közben jut idő a beszélgetésre is. Cenny részben besegít az állami szerveknek, ha coyote, azaz prérifarkas gyérítéséről van szó. Nem használnak mérget, az állományt viszont kordában kell tartani, ezért a hivatásos vadászoknak minden eszköz megengedett a minél nagyobb kilövési szám eléréséhez. Még repülőgépet is biztosítanak a munkához. Ez az egyik legveszélyesebb módja a coyote vadászatának, sok szerencsétlenség és halálos baleset történt már a kollégákkal. Az eljárás szerint a gép a prérifarkas fölé repül, majd zuhanórepülésbe kezd. A vadász öntöltő söréttel – általában Benelliket használnak – három lövést tesz a coyote-ra, ebből el kell találnia. A gép mintegy tíz-tizenöt méterre a földtől kezd emelkedni. Ha nem sikerül a manőver, akkor a gép a földbe csapódik. A legveszélyesebbnek azt tartják, amikor ezzel a taktikával a prérík és a hegyek találkozásánál vadásznak, mert itt még a hegy oldalának is neki lehet vágódni. Van pár coyote vadász, akik állami alkalmazásban, főállásban, egész évben szinte nap mint nap végzik ezt a kockázatos munkát. Napi átlaguk tíz-tizenöt prérifarkas. Télen, havas tájon kevés a búvóhely, a fehér környezetben könnyebb az állatok észrevétele, ilyenkor a profik akár napi száz egyedet is el tudnak ejteni.

Cenny más módszereket is alkalmaz. Greeny első ülésén van egy elektronikus hívó, vezetőm szerint igen hatékony módja a coyote behívásának. Távirányítós modell, több mint kétszázféle hangot mentettek el a memóriában. Cenny ingyen kapja a készüléket a gyártól, mert van jó néhány hang, amit ő maga rögzített, és a gyártó cég most ezt a hanganyagot használja minden eladott hívón. A hátsó ülésen van a nagyobb testvér, komoly hangszórókkal, az több kilométerre is elhallatszik. A kisebb készüléket ki is próbálom, teljesen lehalkítva hallgatom a vérfagyasztó sírásokat és vonításokat az autó belterében.

Cenny nagy fegyverrajongó. Maga sem tudja, hány puskája van. Negyven és ötven közé teszi a számukat, és nem gondolja azt, hogy ez sok lenne. Most harmincnégy éves, gyerekkora óta gyűjti a fegyvereket, és nem tervezi azt, hogy az évente megvásárolt két-három új puskánál alább adja.

Nagy dombra hajtunk fel, másfél órát távcsövezünk a tetején. Itt kellene valahol lenniük a tegnap látott bakoknak. Cenny ki is szúrja a triót, egy szomszédos dombon legelésznek. Roger vendégeit illeti az elsőbbség, részint mert nekik ez az utolsó vadásznapijuk, részint mert ezeket a szarvasokat tegnap ők fedezték fel.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
24. oldal

Én is velük tartok, mert lehetséges, hogy az első lövés után nem ugrik meg a többi állat, és ha az agancs megfelelő, akkor én is lőhetek. Leereszkedünk a két dombot elválasztó völgybe, és felmegyünk egy kiemelkedésre. Annak tetejéről már át lehet lőni a szarvasokhoz, igaz, kissé hosszú lövéssel kell számolni. Roger vendége nekihasal, és .300WSM kaliberű Sako esőpuskájával célozgatja is az egyik bakot. Én Cennyvel együtt hátul várakozom, fülelem a fülvédővel. Megérkezik az információ: 260 méterre áll a hármás, társamnak addig kell ellőnie. Nagyot rikkant a Sako, utána egy gyors ismétlés... és jön a hír: találat! Az első lövés jól ült, a másodikat elhibázta a már mozgó állatra. Az öszvérszarvas levágtat a dombról, és eltűnik a lenti fák között.

Cenny előremászik, és int, hogy én se tétovázzak sokat. Elöl nincsen hátzísák, felkapok egyet, és előredobom, hasra fekszem. Látom már a két megmaradt bakot, amelyek viszont egyre távolodnak. 330 méter – megjavult a lézer! –, de nem tudom eldönteni, melyiket kéne lőni. Cenny magyaráz, már célon is vagyok, elkezdem húzni a billentyűt..., de Cenny az utolsó utáni pillanatban leállít. Nem biztos abban, hogy érdemes, golyóérett-e a bak. Magam részéről nem is bánom.

A meglőtt bakot nem látjuk fentről a völgyben lévő sűrű növényzet miatt. Megint a terület határán vagyunk, Cenny attól tart, hogy a sebesült át fog váltani a szomszédhoz. Ellenséges a viszony a két terület gazdája között, ezt a lépést tehát meg kellene akadályozni. Most kis különítményünk két részre szakad: Roger és vadásza elindul a völgybe, megkeresik a bakot. Cenny és én a csúcson maradunk, biztosítónak. Az én feladatom az, hogy ha a megsebzett bak esetleg előkerül a bozótosból és a szomszéd felé menekül, akkor megállítsam. Megmérem a határt, éppen háromszáz méterre van. A lenti bozót szélét és a területhatárt jelző cölöpöket ötven méter választja el egymástól, ennyi helyem és időm lesz a lövésre. Cenny távcsővel pásztázza a környéket, én a céltávcsövön keresztül szemlélem azokat a pontokat, ahol a bak a legnagyobb eséllyel kiválthat.

Eltelik tíz perc.

Cenny leállítja a műveletet. Ha az a bak mozogni tudna, akkor már ki kellett volna jönnie a lenti sisnyásból. Nem kell hát tovább figyelniük. Elmegy a terepjáróért, én pedig Rogerék után indulok. Nem kell őket sokáig keresni, hamar rájuk találok. Fekszik az a bak, szép váll-lap lövés, nem értjük, hogyan juthatott ilyen messzire. Valóban erős trófea. Nem hosszúak a száruk, viszont vaskosak, tömegesek. Örül is a vadász, és zsigereléshez lát. Megint új módszert látok: a hasüreget felvágja, de a szegycsontot nem. Hosszú szárú kesztyűt húz, úgy emeli ki a belső szerveket.

Segítek kihúzni a szarvast olyan helyre, ahova el tudnak jönni terepjáróval. Közben kapunk egy erős havas esőt – már hiányzott, régen áztam el –, és visszaszállok Greenybe. Autós barkácsolásunk folytatódik, de immáron egyedül. A jó vadászidő elmúlt, az elkhez hasonlóan ezek a szarvasok már sokkal inkább viselkednek úgy, mint a mieink: főképpen szürkületben mozognak.

Cenny szeme minden eddig látott vezetőm szemén túlesz.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
25. oldal

Egészen lehetetlen távolságokból veszi észre a szarvasokat, amelyek szürkés ruhája tökéletesen illeszkedik a környezetbe. Volt, hogy távcsővel sem találtam meg azt a bakot, amit ő szabad szemmel észrevett. Látunk is egy ígéreteset kétszáz méterre, de pont úgy néz ránk két fa között, hogy azok kitakarják az agancs egy részét. Így aztán nem is teszek lövést. Amire el tudnánk bírálni, kerekét is old. Újabb dombtetőre érkezünk, és a délelőtti autózgatást egy időre itt befejezzük. A szarvasvadászat nem egy túlzottan mozgalmas vadászati mód ezen a vidéken. Most csak távcsővel pásztázzuk a környéket, de elfeküdtek már a *deerek*. A korai ébresztő megtette a magáét, kissé kialvatlan is vagyok, így azzal a javaslattal állok elő, hogy kövessük az őszvérszarvasok példáját. A táborba visszamenni sem időnk, sem kedvünk – alaposan eltávolodtunk –, így Greenyben alszunk egyet. Hely az van bőven, nem kell attól tartani, hogy a lábam elgémberedik. Keresztbe fekszem a hátsó ülésen, és már szundítok is.

Másfél óras a déli pihenőnk.

Greeny kis köhécselés után életre kel – mint mondtam, nem egy mai gyerek –, és továbbhajtunk. Cenny váratlanul egy eddig nem látott őszvérszarvast vesz észre. Kimagaslóan erős trófea, a legjobbak közül való. Kétdombnyira van tőlünk. Felveszem a fülvédőt, kézbe veszem a puskát, és felteszem az ilyenkor szokásos kérdést:

– What is the plan? (Mi a terv?)

A terv az, hogy Greenyvel egydombnyira megközelítjük a szarvast, és onnan próbálunk meg gyalogosan tovább cserkelni. A bak azonban nem tartja a helyét, mozgásban van. Csak az eltűnő farát látjuk arról a helyről, ahonnan eredetileg löni szerettem volna. Tovább megyünk – rohanunk – egy völgyben, a szarvas a csúcsokon... Nem fogjuk így utolérni, löni kellene. Cenny lehajít egy zsákot, én hasra vágom magam, belenézek a céltávcsőbe, de nem látom, hol van. Cenny reggel elmondta, hogy az őszvérszarvast sokan nézik hülyének, de nem az. Tudja jól, hogy ha mozdulatlan, akkor igen nehéz észrevenni. A mi bakunk ezt a stratégiát választja. Észrevehetett minket, sejti, mire megy ki a játék. Cenny szeme elől azonban nem rejti el a terepszínű bunda.

Csak hát nekem kéne lőnöm. Én pedig nem látom.

Cenny magyaráz, míg a szarvas egyszer csak nekiindul, sőt fut... megmerek egy mellette lévő bokrot, *négyszáz méter!* És a bak magasan fölöttünk, tőlünk elfele fut, csak a tükrét látom... Cenny szól, hogy lőjek, én meghúrom az elsütőbillentyűt... egyszerre előnt a fájdalom.

A céltávcső szétverte a homlokomat.

Szó szerint ömlik belőlem a vér. Véres lesz a távcső, a dzseki, a puska, az agyazást markoló kezem és a föld alattam. A vér a szemembe csurog. Erős ütést kaptam, azt sem tudom, hol vagyok, támolyogva térdelek fel. Cenny is látja, mi történt, de az elsősegélycsomagot a kocsiban hagytuk. Hogy a szarvassal mi lett, ezt senki nem tudja.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
26. oldal

Vezetőm szerint ugrott egyet a lövésre, de ez csak amolyan kötelező optimizmus. Biztos, hogy elhibáztam. Most azonnal a kocsihoz kell mennünk, és el kell látni a sebemet. Magamhoz kellene egy kicsit térnem, mert szédelgek. Még csak egy zsebkendő sincsen nálunk, amit a sebre szoríthatnék. Nem aggódom különösebben, indulásom előtt elvégeztem egy elsősegélynyújtó és újraélesztő tanfolyamot. Ott megtanultam, hogy a fej érhálózata igen bőséges, ezért már viszonylag kis sebek is erősen véreznek. De be kell kötni, ez nem vitás. Elindulunk a terepjáró felé, közben olyan vércsíkot húzok magam után, mint egy .416-os Weatherby Magnummal szíven lőtt süldő. A kocsinál egy tekercs WC-papírt találok először – szerencsére még nem használták... –, abból tépek egy adagot, és szorítom a sebre. Cenny előveszi az elsősegélydobozt, de annyira intenzív a vérzés, hogy egyelőre nem veszem le a jó nedvszívó papírost. Leülök Greeny mellé, és csak szorítom a sebet. Öt perc múlva megnézem a visszapillantóban...

Nos, Kedves Tagtársaim, ezennel én is csatlakozom a Félhold Klubba! (Így hívják a világ egyik legnyitottabb vadászklubját. Bárki csatlakozhat hozzá, akinek a céltávcső félhold alakú sebet ejtett a homlokán. Egyre többen vagyunk és számos nagy nevet is találunk a klubtagok között!) Lassan csillapodik a vérzés. Cenny most már fertőtleníti, és ideiglenesen bekötözi a sebet.

Összeszedem magam annyira, hogy meg tudjam vizsgálni, mi lett a céltávcsővel. Bizony, elég keményfejű vagyok. A Zeiss fókuszállító gyűrűjén külön gumikarika van, ami pont az ilyen balesetek következményeit hivatott mérsékelni. Az ütés annyira komoly volt, hogy homlokom ezt a gumikarikát belepréselte a gyűrű anyagába. Szép kis bemélyedés látszik a gumin. A sebhely és ez a nyom a távcsövön örök emlék lesz egy buta lövésről.

Elkezdjük megmászni a hegyet, miközben az elmúlt negyedórán gondolkozom.

Technikailag egy teljesen rosszul kivitelezett lövés volt. Ezt kár lenne vitatni, mert a homlokomon lévő kötés meglehetősen alapos bizonyíték. A rövid idő miatt és a nagy izgalom hevében nem készültem fel megfelelően. Ha hegynek felfele lövünk, akkor a természetes testtartás megváltozik, a céltávcső közelebb kerül a szemhez. Ilyenkor a fejet hátra kell húzni, még az sem baj, ha nem látjuk a teljes látómezőt az optikában. Ez ugyanis nem befolyásolja a pontosságot. A fegyvert pedig a szokásosnál erősebben kell vállba szorítani, különösen akkor, ha az egy nagy teljesítményű és ezért keményebben rúgó lőszerhez csövezett puska. Ez az elmélet, amit viszont ezúttal nem tudtam átültetni a gyakorlatba. Nem is maradt el a büntetés.

Ez a lövés azonban etikai és biztonsági kérdéseket is felvet.

Ahogy Pat, a barátságtalan kanadai vezetőm mondaná: *Safety first!* – a biztonság mindenekelőtt! Hegynek felfele a hazai biztonsági szabályok szerint nem szabad löni. Azért nem, mert ha a lövedék átrepül a gerincen, akkor nem látjuk a vélhető becsapódási helyet, így nem tudjuk megítélni azt, hogy a löírány biztonságos, avagy sem.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
27. oldal

Az általam eddig megismert amerikai területeken vagy nem is ismerték ezt a szabályt, vagy hallottak már róla, mint valami különös európai szokásról, amit itt viszont nem kell alkalmazni. Többször is írtam már arról, milyen roppant kiterjedésű lakatlan területek vannak Amerikában. Ez nemcsak északra igaz, így van ez Montana és Wyoming államokban is, és még vélhetőleg igen sok olyan államban, ahova még nem volt szerencsém eljutni. A környéken egyetlen lakott település van, Saratoga, az is innen vagy negyven kilométerre, és a lövéssel ellenkező irányba. Lőirányba több száz kilométert lehet megtenni anélkül, hogy bármiféle civilizációval találkoznánk.

Ez itt a Vadnyugat. A határt a végtelen jelenti.

Ez a lövés végtelen könnyelműség és felelőtlenség lett volna a Bakonyban, de itt egyáltalán nem jelentett biztonsági kockázatot.

És megint itt van az etikai kérdés.

Az örök ellentét az amerikai és az európai vadászati kultúra között. Ha otthon azt mondanám, hogy egy távolodva futó szarvasbikát szerettem volna farba löni, vajon mit szólnának a vadásztársak? Nem hiszem, hogy én lennék a legnépszerűbb ember az asztaltársaságban. És azt sem hiszem, hogy én örülnék annak, ha odahaza egy ilyen történet fültanúja lennék. De a magyar és az európai etikát a helyi vadászati lehetőségek adta evolúció formálta olyanra, amilyen az most.

Ezt itt nem Európa. Ez Amerika.

Mások a szokások, mások a törvények, más a vadászat. Más az etika is. Ahogy arra alaszakai vadászatom után utaltam: nem jobb és nem rosszabb.

Más.

Mit szólnánk ahhoz, ha egy idegen országból jött vadász méltatlankodna, és kioktatna minket arról, hogy szerinte etikátlan dolog bögésben szarvasbikát löni? Lehet, hogy hazaküldenénk. A texasiak szerint a farlövés – ha azt megfelelő teljesítményű lőszerezellek teszik – egy azonnali elhalást okozó találat. Még külön nevet is adtak az ilyen lövésnek: Texas Heart Shot, azaz Texasi Szívlövés. Ők nem látnak különbséget egy szívet oldalról ért halálos lövés, és a belső szerveket hátulról roncsoló, szintén halálos lövés között. Annyira nem tartják helytelennek, hogy sok helyi vadász szerint a farlövés egy biztonságos lövés. Úgy vélik, a sebzés lehetősége lényegesen kisebb, mint egy oldalról érkező és esetleg a lágyrészt is csak érintő, vagy a lábat roncsoló találat esetén. Ha a farlövést elvétik, akkor a vad jó eséllyel sértetlen marad, de ez nem mondható el az oldalról érkező lövésekről. Ez a lövés a helyi normák szerint a legkevésbé sem volt etikátlan. Ezzel senkit sem szeretnék az ilyen lövésekre buzdítani, de látnunk kell azt, hogy egy kérdésre több válasz is létezik.

A nagy kérdés tehát az, hogy az európai vadásznak az amerikai vagy az európai etikai normákat kell-e követnie akkor, ha az Újvilágban vadászik.

Ez elsősorban attól függ, hogy eredményesen szeretne-e vadászni vagy nem.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
28. oldal

Mert ha tróféával szeretne hazatérni, akkor az amerikai normák az irányadók. Viszont az amerikai normákhoz az is hozzátartozik, hogy nagyon tudnak lőni. Ez a két dolog – a helyi etika és a lőtudás – egymástól egyszerűen elválaszthatatlan. Külön-külön nem szabad őket megítélni. Némely esetben azért enged meg többet az amerikai etika, mert jobban tudnak lőni. És azért tanulnak meg jól lőni, mert másképpen a helyi viszonyok mellett nem lennének sikeres vadászok. Ez az igazság.

Természetesen az Európából – Magyarországról – érkező vadász dönthet úgy is, hogy az otthon tanult és elvárt etikai szabályokat és szokásokat követi Észak-Amerikában is. Nem tesz lövést futó szarvasbikára, csak akkor lő, ha a vad legalább nagyjából keresztben áll, és nem süti el a puskáját, ha a célpont 150 méternél messzebb van.

Az ilyen vadász sajnos trófea nélkül fog hazatérni.

Mindenkinek el kell döntenie, mi a fontosabb vagy mit szeretne.

Otthon vannak vadászok, akik azon az állásponton vannak, hogy a hazai etikát akkor is be kell tartani, ha külföldön vadászunk. Egy dolog ilyen gondolatokat internetes fórumokon vagy vadászújságokban, esetleg egy asztal körüli beszélgetéseknél hangoztatni, és egészen más dolog azt a helyszínen, a gyakorlatban is megvalósítani. Amikor rengeteg, vagy még annál is több pénz fekszik egy útban, és amikor a kívánt vad csak a hazai etika felrúgásával ejthető el. Eddigi utam során *egyetlenegy olyan lövésem sem volt*, ami mindenben megfelelt volna a magyar vadászati normáknak! A vadászat egy olyan tevékenység, amelyet nem elméletben, hanem gyakorlatban kell megvalósítani. A kettő között nagy a különbség. A szépen hangzó beszédeknek, a mélyen szántó gondolatoknak és a bölcs filozófiai eszmefuttatásoknak gyakran nincs sok közük a valósághoz. Már persze csak akkor, ha az a valóság nem a hazai erdőkben, hanem például az alaszakai tajgán zajlik.

Ahogy írtam, azért is más a helyi etika, mert ha mindig, minden amerikai vadász az európai normákat követné, akkor eredménytelen lenne a vadászat. Itt nincsenek ismerős bakok. Nincsenek magaslesek vagy szórók. Nincs olyan mondat, hogy: *Ide ki szokott járni egy erős kan, mindig nyolc után érkezik!*

Ez itt egy ősvadon.

Az itteni feltételek más vadászokat nevelnek, mint az Óhazában. Nagyszerű vadászokat. Olyan vadászokat, akik teljesen magabiztosan lőnek háromszáz méterre. Akik nincsenek meglepve attól, ha egy átlagos vadásznapi tizenkét óráig tart. Akiknek a vadászat magától értetődő velejárója a végtelen gyaloglás és az állandó kúszás-mászás, a bozótokkal való hadakozás, a mostoha időjárás és a minden kényelmet nélkülöző táborélet. Mert ez is része az amerikai vadászati kultúrának! Ezt sem szabad elfelejteni, amikor az amerikai vadászokról formálunk véleményt!

VIII. fejezet: Szarvasvadász
29. oldal

Ha a magyar vadásznak sikerül magát túltennie azokon az egyébként szerintem teljesen lényegtelen kérdéseken, hogy az amerikaiak miért hordanak terepszínű ruhát, miért lövöldöznek katonai jellegű fegyverekkel, és egyáltalán, miért nem olyanok és miért nem úgy viselkednek az amerikaiak, mintha európaiak lennének, nos, akkor nagyon jó vadászbarátokat szerezhet a tengerentúlon. Olyan barátokat, akik nagyon tisztelik azt a vadászt, aki sok ezer kilométerről érkezik hozzájuk, hogy az ő hazájukban vadásszon. Olyanokat, akik gondolkodás nélkül, azonnal kölcsönadják a méregdrága puskájukat vagy bármely felszerelésüket, ha arra szükséged van. Olyanokat, akikhez bármilyen kérdéssel fordulhatsz, biztosan segíteni fognak. Nem a különbségeket kell hát keresni a két kontinens között – mert különbség az elég sok van –, de annál csak egyvalamiből van több: az azonosságból. A vadászat szeretetéből, amely közös nyelvet teremt a távoli földek más elveket valló lakói között.

A szarvas természetesen nem lett meg. Nincs sok ember a világon, akik ilyen körülmények és feltételek mellett pontos lövést tudna leadni. Én sajnos nem tartozom közéjük. Már csak nagyjából egymillió átgondolt és célzott lövést kell tennem, és utána én is meg tudom lőni az ilyen vadakat. Semmi nyomát nem láttuk a találatnak. A gerincen hősáv húzódik, bármilyen vérzést észre kellett volna vegyünk. A bak vélhetőleg ijedtében ugrott akkorát, és most sértetlen. Ez nem is olyan rossz hír, mert így van még egy esélyem az öszvérszarvas elrejtésre. A sebzés ugyanis itt is elejtésnek számít. Visszaszállunk Greenybe.

Alig tizenöt-húsz percet haladunk, amikor Cenny újabb bakokat vesz észre egy, az autótól jobbra lévő hegyen. Sok totójázásra nincs idő, mert a rudli legelészve távolodik. Cenny gyorsan bírál... és igen, van köztük egy erős! Azt kellene meglőni! Nem érek rá hátizsákomból körülményesen löállást készíteni Greeny motorháztetején, ezért az autóból fogok lőni. Nem kedvelem ezt a megoldást, mert ez átlépi azt a határt, amit magam számára elfogadhatónak tartok. Ezúttal azért teszem meg mégis, mert nincsen más lehetőség.

Most kezdődik az Alaszkában is megismert „melyik bakot lőjem” játék. Nekem teljesen ismeretlen állatfajról beszélünk, csak képeken és videókon láttam az egyedeit. Be kell vallanom, hogy ezek alapján nem tudok még bírálni, vezetőm tanácsára szorulok. Ő pedig türelmesen magyarázza, éppen mit tesz a kiszemelt bak. Én nézegetem mind a négy lehetséges állatot, de egyik sem azt teszi, amit Cenny éppen mond.

Fáziskésésben vagyunk.

Végre megvan a kívánt bak, akkor meg Cennynak nem jó. Sok vadászvideón forgatott már, szeretnék, ha erről az elejtésről is készülne felvétel. Cennynak ismeretlen a kamerám, ezért némi időre van szüksége a beállításhoz. Én pedig továbbra sem merek kiszállni, mert bármelyik másodpercben várom az engedélyt a lövésre.

Minden helyreáll. Cenny a kamerával, én a puskával vagyok a célon, csak éppen hogyan lőjek?

VIII. fejezet: Szarvasvadász
30. oldal

A bak magasan fölöttünk van, nem tudok az ablakkeretre támasztani úgy, hogy stabil legyen a fogás. A szarvas ehhez túl magasan van. Hirtelen ötlettől vezérelve jobb lábamat kilógatom az ablakon, a bakancsomra teszem a puskát. Ahogy a lábfejemet emelgetem, úgy tudok magasabb vagy alacsonyabb célt befogni. Még sosem próbáltam ezt a lövést, nem is hallottam vagy láttam hasonlót, de igen biztos feltámasztást ad.

252 méter.

Érzem a lövést, már akkor tudom, hogy meglesz, mielőtt meghúzom a billentyűt. Nagyon buk fencezik lefele a szíven lőtt öszvérszarvas. Megvan a video is!

VIII. fejezet: Szarvasvadász
31. oldal

Ez a vadászatom is sikeres volt!

Miután lefejeltem a távcsövet, aggódtam a beállítás miatt. Vagy nem állítódott el, vagy nem annyira, hogy az komolyan befolyásolja a találatot. Alaposan megnézzük, hol hagyjuk – a meglepő módon – most szépen, magyar módra kizsigerelt bakot. Pár éve előfordult, hogy Roger, a másik vezető az elejtett baknál hagyta a vendéget. A vadász unalmában elsétált, Roger pedig az agancsra hajtott. Darabokra tört, de a preparátor kiváló munkával – az elejtés utáni fényképek segítségével – helyre tudta állítani az eredeti formát. Mi nem gázoljuk el a szarvast, inkább betesszük a csomagtartóba és az erősödő alkonyatba hazafelé indulunk. Akkora vihar kerekedik és a táborhoz olyannyira közel csapnak be a villámok, hogy a puskámat és a kamera állványát a kocsiban hagyom. Nem szeretnék élő villámhárító lenni.

Műtétéhez készülnek a Szarvasvadásztáborban.

Pár pohár whiskyvel melegíték az operációra. Cenny szeretné újrakötni és alaposabban megvizsgálni a sebet, ő lesz a főorvos. Burke, egy újonnan érkezett vadász és tegnapi vezetőm, Jeff az asszisztencia. Előkerülnek az elsősegélyládák, nézegetik, melyik szert alkalmazzák. A bőség zavarával küzdünk, mindenféle medicina, kötszer és kellék hever az asztalon. Végre egyezsége jutnak, mit és milyen sorrendben kell használni, és csak sikerül végrehajtani a beavatkozást is. Egybehangzó vélemények szerint életben maradok.

Újabb adag szesszel ünnepeljük meg a sikert, és a vacsorához fogunk.

Ezek számomra a vadászat legszebb pillanatai. Nagy asztaltársaság, a jókedv és a vacsora melletti beszélgetések.

Tegnap egy elk, ma egy öszvérszarvas.

Így vadászatunk Wyomingban.

Lazán.

Október 5.
Szarvasvadásztábor
Déli bejegyzés

A korai reggeli után a táborban maradok.

Szarvasaimat meglőttem, másra nincsen engedélyem. Cenny tegnap felajánlja, hogy ma vadásszak vele prérifarkasra. Ez az okos beszéd, ezt már szeretem! Érdekes vadászatnak ígérkezik, és az egyik legtapasztaltabb szakembertől tanulhatom el a mikéntjét. A coyote vadászatához nem kell semmiféle engedély, mindenki annyit lő belőle, amennyit szeretne és amennyit tud.

Sajnos az idő továbbra is szeles, ezért nem megyünk ki. A szél ugyanis nem kedvez ennek a vadászatnak. Messzire kell lőni, kicsi a célpont, így a hibázás esélye megnő. Most már biztos vagyok abban, hogy elegendő lőszerem maradt, így örömmel szánok pár töltenyt erre a vadászatra, bár Cenny fegyvereit is szívesen kipróbálnám.

Közben a mögöttem álló hetekre gondolok.

Nem tudom pontosan, mi oka lehet annak, hogy ennyire szeretek lőni. Bármelyik elejtett vadamra gondolok, mindig a szükséges lövés jut először az eszembe. Mit tettem jól, mit nem, mik a tanulságok, hogyan lehet belőlem jobb lövő és így jobb vadász. Ez egyébiránt az otthoni vadjaimra is igaz. Nem hiszem, hogy sok olyan zsákmányom lenne vadászpályafutásom során, amelynél ne emlékeznék arra, milyen puskával, kaliberrel, lőszerrel és lövedékkel lőttem, és milyen lövés kellett a sikeres elejtéshez. Ehhez nekem nem kell napló, a lövések képei az emlékezetemben vannak. Nincs semmi, ami jobban megnyugtatna és kikapcsolna, mint a lövészet. Ha sikertelen a vadászat, nem kerül semmi a puskacső elé, annak nem örülök. De nem azért, mert zsákmány nélkül kell hazatérnem, hanem azért, mert nem tudtam lőni. Ilyenkor legszívesebben kitennék valami célpontot, és beleismételném a tárat. Nincs annyi írott anyag a töltenyekről, ami nekem elég lenne, és nem tudok eleget beszélgetni erről a kérdésről, már ha van kivel. Sok kiváló magyar vadászt ismerek, akiket a puskájuk és a hozzávaló tölteny nem érdekel különösebben. A vadászpuskát egy szükséges felszerelési tárgynak tartják, amely nélkülözhetetlen a vadászathoz. Ugyanazzal a fegyverrel és lőszerrel vadásznak ki tudja, már mióta. Én egy másik csoportba tartozom. Nekem nem lehetne annyi puskám, hogy sokalljam, nem tudok annyit lőni, hogy megunjam. A lőterekről azért jövök haza, mert elfáradok, nem pedig azért, mert megunom a durrogatást. Sajnálom, hogy a hazai piacon nincsen olyan szaksajtó, ami kimondottan a lövészetrel és a lőszerrel foglalkozna. Ha lesz ilyen, én leszek az első előfizető. Bizony, a hazai könyvpiac is elég szegényes, ha vadászpuskák töltenyeiről és a lövedékekről van szó. Jó magyar szerző pedig még kevesebb akad...

Ha magamról van szó, akkor szándékosan keverem a vadász és a lövész kifejezéseket.

Ez is, az is vagyok. A kettőt nem tudom, de nem is szeretném különválasztani. Amit lövészként megtanultam, használom a vadászataimon. A vadászati tapasztalatok pedig hozzásegítenek ahhoz, hogy lövészként milyen irányba képezzem magamat tovább. A tanulás folyamatos, mert azt vallom, hogy aki jobban lő, az kevesebbet sebez. Aki pedig egyre kevesebbet sebez, az jobb vadásszá válik. Ameddig a vadat lesem vagy cserkelek, vadász vagyok. De ahogy a puskát vállhoz emelem, egy kis részben lövésszé is válok. Távolságot mérek, észlelem a szelet, kompenzálom a röppályát. Ezek szintiszta lövészeti feladatok, de mégsem tudok olyan hideg fejjel gondolkodni, mint a lőtéren. Mert a lövész és a vadász keveredik bennem. A vadász pedig nem engedi, hogy a vadállatot leküzdendő célpontnak tekintsem. És ez az, ami miatt szeretem a vadászatot. Az az általános izgalom, ami a lövést megelőzi, semmi máshoz nem fogható élmény. A vadászláz, ami a Dall-féle juh elejtését csaknem meghiúsította, a legjobb bizonyítéka annak, hogy bennem a lövész sosem tud felülkerekedni a vadászra. De ha már meghúztam a billentyűt, akkor előbb gondolkozom a lövés kivitelezésén, mint azon, hogy milyen lehet a trófea. Ameddig a vadhoz sétálok, megint csak lövész vagyok, aki értékeli saját teljesítményét. Aztán ismét vadásszá válok és nézegetem a zsákmányomat. Délben megjönnek a tegnap érkezett vadászok, köztük Burke, a tegnapi orvosasszisztens is. Nem láttak semmit, ez a szeles idő a szarvasvadászatnak sem kedvez. Ebédre kapott szendvicseiket a meleg, fával fűtött sátorban eszik meg.

Október 5. Esti bejegyzés

Délután kettőkor felkerekedünk, és a közeli Sinclair városába autózunk. Minden eddig látott pick-up eltörpül Jeff Ford F-250-es, tízhengeres gépezete mellett. Most nem a tulaj, hanem Cenny próbálja uralni a gépet. A platón a két ösvérszarvas koponyával együtt, és az elk húsa terpeszkedik. A helyi preparátorhoz igyekszünk, ahol a helyi vadhúsfeldolgozó üzem is működik. Itt bárki betérő választhat magának kedvére való húskészítményt, amit fogyasztásra készen is árulnak. Leginkább kolbászok és más vörösárúk szerepelnek a kínálatban. Nem veszek semmit, tényleg nincs helyem még kolbászokat is cipelni. Ameddig a papírmunka előrehalad, benézünk a trófeaszobába. Itt várakoznak azok az agancsok és szarvak, amelyekért még nem jött el a gazdájuk. Egynémely már tíz éve várja azt, hogy érte jöjjenek. A mester szerint a vitéz vadászok időnként elfelejtkeznek a trófeáról. Én nem értem, hogy ez hogyan lehetséges? Valaki idejön, kifizet egy csinos kis összeget egy elk elejtéséért, majd hazamegy és az egészeről megfeledkezik? Mintha sosem járt volna Wyomingban? Vagy azt mondja, minek nekem az a trófea, elég a fotó is?

VIII. fejezet: Szarvasvadász
35. oldal

Mert egy-egy esetet még meg lehetne azzal magyarázni, hogy a vadász esetleg időközben elhalálozott, vagy olyan váratlan egészségügyi akadályok nehezítik az életét, hogy legkisebb gondja is nagyobb annál, minthogy a trófeái után szaladgáljon. De itt bizony elég sok elfelejtett preparátum lóg a falakon. Így aztán sikerül a mesterrel is kitolni, mert az ő munkáját már senki nem fogja kifizetni. Több érdekes trófeát is látunk, az egyik láttán nem bírom visszatartani a röhögésemet. Ez a szerencsétlen állat is öszvérszarvas volt valamikor, de az 1930-as években itt dolgozó preparátor igen csúnyán elbánt vele. Elrettentő példaként lóg a falon. Olyan kidülledő, gülü szemei vannak, mint E. T.-nek, így az egész fej egy idióta rajzfilmfigura-szerű megjelenést kap. Humorérzék nélkül nehéz lehet élni és ezt a tulaj is jól tudja. A kiváló munkák között ezért szerényen bújjik meg két-három dinoszaurusz játékboltokban kapható filléres műanyag feje.

Szeretem ezeket a kiruccanásokat. Jobban belelátok a helyben dolgozó vadászvezetők mindennapjaiba, több élményhez jutok. Minek rostokoljak a sátorban, ha van jobb program is?

Hazatérésünk után Cenny megkérdezi, volna-e kedvem coyote-ra vadászni? Régen várom már ezt az alkalmat. Cenny jó vadász, ha valakitől, hát tőle sokat lehet tanulni. A prérifarkas vadászata pedig annyira távol van az otthon megszokott módszerektől, hogy ez a délután mindenképpen nagyszerű kalandnak ígérkezik. Meg hát vadászni vagyok itt, nem hálósákban fetrengeni.

Lássuk, milyen lőszerszámokkal indul ki a területre egy profi.

Két puskát visz magával, egy sörétest – ezt most én kapom – és egy golyóst. A sörétes Benelli, terepszínű festés borítja, és Cenny engem is megkér, hogy ezúttal csak álcamintás ruha legyen rajtam. Ennél a vadászati módnál a rejtőzködésen igen sok múlik.

Álláspontja szerint a Benellik igazi előnye a Remingtonokkal szemben, hogy ha a töltényűrből kiveszi

VIII. fejezet: Szarvasvadász
37. oldal

a löszert, akkor a szerkezet automatikusan nem adagol friss muníciót a tárból. A Remingtonok másképpen működnek. Ott egy külön mozdulattal kell azt megakadályozni, hogy a puska újratöltse önmagát. Vannak napok, hogy akár húsz-harminc alkalommal is üríteni kell a töltényűrt, ezért ez a kis különbség számottevővé válhat.

A Benelli balkezes, tehát bal oldalon van a hüvelykivető nyílása. Ez azért szükséges, mert ha repülön vadásznak, akkor Cenny ül a bal oldalon, és ha jobbkezes puskát használna, akkor a kilőtt hüvelyek összevissza pattognának a pilótafülkében, de kiváltképp a pilóta orra előtt. Hosszú csőtárat kapott a puska, egymás után nyeli el a töltényeket. Az első lövés egy 70 mm hüvelyhosszúságú, BB méretű ólomsöréttel töltött patron. Ezt nullától negyvenöt méterig tartja hatásosnak. A többi löszer kisebb átmérőjű acélsörét töltetet kapott, viszont 76 mm hosszúak. Az első, vastag ólomsöréttel töltött löszer esetén a 76 mm hosszúságot Cenny sokallja. Túlzottan gyorsan indul, és ha véletlen közelre kell az első lövést leadni, megtépi a bundát. Az acélsörétes töltények esetén viszont ez az optimális hüvelyhossz, így nagyobb a terítés.

Ha a coyote negyvenöt méternél messzebb van, és nincs lehetőség arra, hogy közelebb hívja, akkor Cenny a fő munkafegyveréhez, egy többszörösen módosított és átalakított Remington 700-as puskához nyúl. A rozsdamentes acélcsövet házilag festette sivatagi álcamintára, a gyári agyazást a H-S Precision cég matt homokszínű kevlártusára cserélte. A löszerek Blackhawk tusra húzható, rejtő színű tölténytartóban kaptak helyet, és ebben a tokban van az egyik fújható hívó is. A puskára villaállvány szerelhető. A világszerte népszerű Harris bipod nem találkozik Cenny elvárásaival. Véleménye szerint nehéz, és az ideális magasság beállítása kissé körülményes. Coyote vadászaton pedig másodpercek alatt kell lőállást felvenni. A cső egyedi gyártású és kaliberű. Ez egy nem szabványosított úgynevezett wildcat kaliber. Így nevezik azokat a muníciókat, amelyeket még egyetlen tölténygyár sem vett fel a gyártási listájára, így – ahol arra a jogszabályok lehetőséget adnak – a vadásznak a teljes töltényt, a hüvellyel egyetemben házilag kell előállítania. Amerikában nagy divatja volt és van a wildcatoknak. Egyik-másik házilag laborált töltény annyira jól sikerül, hogy a nagy gyárak felveszik a gyártási listájukra, és onnantól kezdve a wildcat már szabványosított löszerként folytatja az életét. Jó példa erre a 7 mm-08 Remington kaliberjelzésű muníció. A wildcatokkal az a baj, hogy – mivel nem szabvány löszerek – csaknem lehetetlen hozzájuk csövezett gyári puskát vásárolni. Így a lövésznek – vagy vadásznak – a csövet erre szakosodott műhelyekkel kell legyártatnia, ami megnöveli a vételárat. A gyakorlatban ez itt nem jelent problémát, se szeri, se száma a csőgyártó manufaktúráknak.

Cenny véleménye szerint a házilagos újratöltésnek nem az a fő előnye, hogy speciális lőporok alkalmazásával a gyári töltésnél nagyobb csőtorkolati sebességet lehet elérni.

Akinek nagyobb sebességre van szüksége, az vehet erősebb, gyorsabb töltényhez gyártott puskát.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
38. oldal

Az igazi érték az, hogy csaknem teljesen egyforma az egyes löszerek kezdősebessége. Nincs értelme pontosságról beszélni addig, ameddig nem sikerül azt elérni, hogy az indulási sebesség közel azonos legyen, hiszen ez a tényező alapjaiban határozza meg a röppályát. A keszthelyi lőtéren egyszer, próbaképpen megmértük egy doboz .308 Norma Oryx lőszer sebességét, és volt olyan eset, hogy azonos dobozon belül 15%-os különbséget tapasztaltunk! Két, különböző műszerrel azonos időben végeztük a kísérletet, a tévedés lehetősége nem kizárt, de azért nem is túl valószínű. Ez a mindennapi vadászati gyakorlatban nem okoz nehézséget, mert egy kétszáz méterről meglőtt disznón két-három centivel magasabb vagy alacsonyabb a találat az ölőhatást nem befolyásolja.

A coyote vadászata azonban más.

Amelyik történet más vadászati módoknál pontosnak számít, az a varmintvadászatban esetleg használhatatlan. Azt is meg kell azonban jegyezni, hogy az Oryx a piacon kapható egyik leghatásosabb töltény és Norma versenylöszereit sokan tartják a világ legjobb löszereinek. Biztos vagyok abban, hogy a Norma precíziós munícióknál nincsen ilyen nagy eltérés a csőtorkolati sebességben. Akárhogy is, Cenny csak abban a történetben hisz, amit saját kezűleg töltött meg. Ezeknél a sebességkülönbség maximum 2%.

Az esti vadászatra Sam kutyát is magunkkal visszük. Eltunyult a táboréletben, és kezdi elfelejteni, hogy ő egy vadászkutya. Ideje egy kicsit tréningeztetni.

Két fő feladata lehet.

Az egyik, hogy kiváló szaglásával megérzi az elektronikus csali felé közeledő prérifarkast még akkor is, ha mi az aljnövényzet miatt nem látjuk. A másik, hogy közelharcba bocsátkozik a farkasokkal. A szülőpár azonnal, minden félelemérzet és kötelező óvatosság nélkül megtámadja a kutyát, ha az túlzottan közel kerül a kölykökhöz. Így lehetőség adódik a lövésre, bár ez egy elég rizikós vállalkozás. A kutyával harcban álló coyote nem könnyű célpont, és különösen kell figyelni Samy testi épségére is. Sörétlövésben nincsen komoly gyakorlatom, és éppen úgy, ahogy nem mernék rálőni egy olyan rókára, amit kutya üldöz, nem tennék lövést olyan coyote-ra sem, ami közel van Samyhoz.

Első lesünk egy vízmosásban van, amit lövészárokként használunk. Lankás partjára fekszünk, úgy nézünk el az aljnövényzet felett. Samyra most nincs szükség, ezért Greenyben marad. Sértetlen néz maga elé.

Ha közel jön a coyote: én lövök a Benellivel.

Ha látszik, hogy tartja a távolságot: a Remington szólal meg Cenny kezében.

Bekapcsoljuk a hívót. Szörnyűséges vészsiralmok, nyögések, sikolyok, halálhörgések és vonítások töltik be a völgyet. Minden irányba figyelni kell, miközben a teljes mozdulatlanság elengedhetetlen. Szinte csak a szemünk jár. Ha közel jön: löni, löni, löni! Ez a tanács.

Feszült figyelem, hallgatjuk a hangszóróból bömbölő horrort.

Cenny a kezével int balra, a hátunk mögé: itt jönnek! Hárman vannak, de rossz a szelünk! Cenny fordít egyet a puskán, gyors célzás... megállnak... bumm! Egyikük felborult. Bumm! Ez elszaladt. Rámérjük a lézert: *négyszázhatvan* méter, keresztshélben... Nem is tudom, mit mondjak, de Cenny nyíltan beismeri: ez egy igen szerencsés találat volt. Egy farkasnyit tartott rá a szél miatt, és sikerült. A második lövés pedig nem sikerült. Ennyi. Nem filozofálgat tovább a kérdésen. Szedelőzködünk, megyünk tovább a terepjárával. Hús, legfeljebb harminc percig tart egy les. Ha ez idő alatt nem jön be a farkas, akkor másutt kell próbálkozni. Még két lesünk van alkonyatig, de ezek már nem hoznak sikert, pedig még Samyt is bevetjük.

Október 6.
Szarvasvadásztábor
Délutáni bejegyzés

Ma folytatjuk a tegnapi megismert izgalmas vadászatot.

Első állásunk egy nagy mező végén álló fa tövében van. A leshely kiválasztása nagy jelentőségű kérdés, Cenny hosszan tanulmányozza a környéket. A megfelelő szél határozza meg azokat a helyeket, amelyek egyáltalán szóba jöhetnek. A fát több szempont miatt választottuk.

Mögöttünk, szél alól kel fel a Nap, ami elvakítja a farkast, segítve minket a rejtőzködésben. Ezt az előnyt már az első világháború pilótái is felismerték, akik mindig a Nappal a hátuk mögött igyekeztek támadni az ellenséges gépet. Ha mögöttünk van a Nap, akkor a fa árnyéka arra a mezőre vetül, ahonnan a farkasokat várjuk. Ez az árnyék szintén a rejtőzködést segíti. Végül pedig, ha magunkat álcázni szeretnénk, akkor közel kell legyünk egy természetes tereptárgyhoz, jelesül, a mi esetünkben egy fához. Teljesen nyílt területen igen nehéz láthatatlanná válni.

Hasra fekszünk, mélyen szemünkbe húzzuk a sapkákat, és könyökünkön támaszkodva nézzük a mezőt. Előzőleg Cenny megmutatja, hogy ebből a pozícióból milyen mozdulatsorral tudok a leggyorsabban és a legkevésbé feltűnően lőállást felvenni.

Nem látunk, és ezért nem is lövünk semmit, de még így is fontos tapasztalatokat szereztem. Korábban azt gondoltam, hogy a varmint vadászatához csak egy pontos puska és egy jó céltávcső szükséges. Ez azonban nem igaz, mert ennek a vadászati módnak ugyanúgy megvannak a maga fortélyai és műhelytitkei, mint bármelyik nagyvadászati módszernek. Felkészültség és tapasztalat kell a sikerhez. A technika segít, de önmagában nem oldja meg a problémákat.

A további lesek sem hoznak eredményt.

Hazafelé a mezőn látunk három coyote-ot, de mire kikászálódok Greenyből, messze futnak. Nem bánkódom emiatt, úgymint hibáztam volna. Cannyval nem beszéltük meg, hogy a távcső szálkeresztjének beosztásai milyen távolságokra vonatkoznak. Ha lőttem volna, csak jól felkavarom a port az állat alatt.

A táborban újrakötjük a sebemet. Mikor letöröljük az alvadt vért, láthatóvá válik, hogy a Zeiss bizony jól megcsókolta.

Így jár minden hülye lövész.

Október 6.
Esti bejegyzés

Délután ismét a kisragadozókat próbáljuk elcsípni.

Oda tartunk, ahol délelőtt eltűntek előlem éppen akkor, mikor kiszálltam volna a terepjáróból. Ahogy közelítjük a terepet, Cenny messze alattunk, egy füves préri közepén borzot vesz észre. Beletapos a fékbe, és már nyújtja is a Remingtont: – Lődd meg!

Kipattanok, keresztbe fektetem a puskát a motorháztetőn. Feltámasztás nincsen, a távolság legalább kétszáz méter. A borz azonban nem teszi meg nekem azt a szívességet, hogy megálljon. Cenny többször ráfűtyül, a legkülönbözőbb hangokkal igyekszik megállítani, de mindhiába. A borz végül megtalálja az egyetlenegy fát széles e határban, és elbújuk mögötte. Még néhány bokor is segít neki. Cenny a kezembe nyomja a Benellit, én elkezdek lefele rohanni a domboldalon.

Nagy lendülettel érkezem, átugrom a bokrokat és a vízmosásokat, száguldok felé. A borznak nincs hova mennie: a fán kívül nincsen fedezék. Nem egy gyors állat, ha nincs búvóhely, utol lehet érni. Hátról érkezem, mire futni kezdene, már vállban a Benelli. Az első sörétraj felsőpri, a második lövésre talán nem is lett volna szükség.

Borzot lőttem Wyomingban!

Cenny valamit ordít fentről, de nem hallom. Szeretnék egy jó terítékfotót készíteni, ezért előveszem a fényképezőt, és mutogatom neki, integetek, hogy jöjjön már le! Megint magyaráz valamit, de még mindig nem értem. Ha nem jön, akkor egyedül fotózok.

Végzetes hibát követek el.

A puskát leteszem a borz mellé – ha már én nem lehetek a képen, legalább a fegyvert örökítem meg. Párat kattintok, felveszem a puskát és megérezem... ezért kiáltott hát Cenny!

Penetráns, orrfacsaró bűz tölti be a levegőt.

A borz az utolsó pillanatban telespriccelve a környéket kiürítette bűzmirigyeinek váladékát. Ilyen szagot én még soha nem éreztem. Ilyen büdös nincs is. Ez nem egyszerűen büdös, ez egy élő biológiai fegyver. Ezzel a szaggal vallyalni lehetne. Nem kapok levegőt. Ameddig ilyen bűz van, nem is szeretnék levegőt venni. Mire közelebb jutok Greenyhez, már érzem, hogy ebből baj lesz. Cenny vigyorog, látja, ahogy fintorgok. Aztán beszállunk...

Elviselhetetlen a szag. Komolyan mondom, ez tűrhetetlen.

Letekerjük az ablakot, kidugjuk a fejünket. Ilyen büzt... Nem tudunk beszélgetni sem, szinte marja az orrot. Nagy a megkönnyebbülés, mire a délelőtti farkasos helyre érünk, és kiszállhatunk. Mélyet szippantok a friss levegőből. Árokpartra heveredünk, és élvezzük a szelet. Itt nincsen siker, hamar továbbállunk, de ehhez vissza kell szállni... és közben szinte öklendezünk. Kérdem, mennyi ideig marad meg ez a szag. Őszerinte öt napig. A puska olyan büdös, hogy majd' elhányom magam, amikor kézbe kell vennem. A bakancsom kapta a legtöbbet, vagy az tölti az éjszakát a lakókocsiban, vagy én. Gázálcot kell szereznem valahonnan. Még mintha Samy is húzkodná az orrát.

Végre megint kiszállhatunk. Azt nem mondom, hogy szabadtéren nem érződik a borz bosszúja, de itt legalább Wyoming kristálytisza levegője igyekszik hígítani a vegyi támadást. Szinte teljes a sötétség, de azért még bekapcsoljuk a szirénát. Rémisztően vonyítanak a mífarkasok, feláll a hátamon a szőr. Én már az orromig sem látok, de Cenny megbök: ott a coyote, lőjem meg! Hogy mit lát, azt nem tudom. Én csak sötétet látok, és a sötétben fekete foltokat. Azok a kövek. A vezetőm szerint az egyik kő coyote. Azt sem látom, hogy melyik kőről van szó. Talán balról a második? Igen az az, lőjek már. Nem lövök valamire, amiről azt sem tudom, mi az, de most a kő megmozdul. Tényleg, ez mintha egy prérifarkas lenne... Jó messze van, de Cenny csak biztat. Hát odalövök. A kő elkezd szaladni, Cenny üvölt, hogy lőjem.

Nekem aztán nem kell több, húzkodom a Benelli elsütőbillentyűjét, nézem a torkolattűz látványát... de aztán csak kiürül a tár.

Cenny azt mondja, hogy teljesen biztos a találat.

A coyote szerint hibáztam. Neki lett igaza.

A töksötétben nem lehet után keresni, bevetjük hát Samyt. Ő azonban nem mutat komoly érdeklődést a munka iránt. Kiváló apportírozó kutya, de nem véreb. Hiába kérlelem, nem megy soká a nyomon. Még azzal is megfenyegetem, hogy soha többet nem vadászhat, de ez sem segít. Csóválja a farkát, nézeget, mit kellene visszahozni, de ennél többet nem tesz. Megdorgálom.

A táborban a bűz csóvaként követ mindenhova. Az étkezősátorban még a vacsora finom illata sem tudja elnyomni a borz büntetését. Kimeríthetetlen beszédtemát jelent, a vaskos tréfák csak úgy követik egymást. Akárcsak a dobozos sörök. Annyira jó a hangulat, alig bírunk nyugovóra térni.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
44. oldal
Október 7.
Szarvasvadásztábor

Ma reggel a táborban maradunk.

Az ilyen, várostól és civilizációtól távol eső *camp* működését számos gépezet és berendezés segíti. Valamelyik biztosan karbantartásra szorul. Ennek az akkumulátorát kell feltölteni, abba valami folyadékot szükséges utántölteni, és az étkezősátor fatüzelésű kályhájának kéménye is eldugult. Olyan füst van bent, mint egy focirangadó közben a stadion lelátóján.

Szakszerűen halad előre a munka, a vezetőink mindig megtalálják a megoldást. Közben szépen sorban érkeznek meg a területen lévő vadászok, egyre-másra kerülnek le a szarvasok a vadszállító rácsokról.

Kattognak a fényképezők.

A legtöbben fejpreparátumot szeretnének, elkezdődik a nyúzás. Odaadtam egyiküknek a késem, hadd dolgozzon egyszer valóban minőségi szerszámmal.

Indulásom előtt felszerelésemet és ruházatomat a lehető legkörültekintőbben állítottam össze. Akármelyik felszerelési tárgyamra nézek, ismert gyártó megnyugtató logóját látom. Mindezt azért tettem, mert ha valamit hosszú magashegyi barangolásaim alatt megtanultam, az az, hogy csak a legjobb felszereléssel érdemes nekivágni.

Nincs más alternatíva.

A közepes vagy gyenge minőségű termékek szerencsés esetben csak elrontják a várva várt élményt, vagy nehezen élvezhetővé teszik azt. Széteső fejlámpa, soha meg nem száradó alöltözet, beázó és a lábat tönkretévő bakancs, elszakadó hátizsákheveder, lencséjét elvesztő napszemüveg, gyorsan átázó vízálló dzseki, nehéz és hideg hálósák, felállíthatatlan és állandóan összedőlő sátor csak néhány azok közül a hasznavehetetlen felszerelések közül, amelyekkel találkozni volt szerencsém. A spórolgatás vagy szakszerűtlen választás rosszabb esetben egészségünket, vagy különlegesen szerencsétlen helyzetben akár életünket is veszélyezteti. Talán nem is tudja, aki még nem próbálta, hogy mennyivel több élményhez jut akkor, ha nem kell állandóan valamit javítgatni, szerelni, egyfolytában utána állítani, vagy nem kényszerül útja során túlzott óvatosságra valamely megbízhatatlan kiegészítő miatt.

Külön büszkeség és öröm tölt el, hogy a lehető leggondosabb válogatás után vásárolt késem markolatán a HAND MADE IN HUNGARY felirat olvasható.

Mert a világ legjobb vadászskéseit bizony Magyarországon készítik.

Hegyes „Hegyespenge” Sanyi nem tartozik a sztárkéskészítők közé, reklámjaival nincsenek tele a vadászújságok. Mégis oly’ sok megrendeléssel küzd, hogy csak hosszú hónapok múltán juthat hozzá a vágyott késhez az a szerencsés vadász, akihez eljutott Sanyi híre az erdő híradóján át. Sanyit régóta ismerem, és abban a kiváltságos helyzetben vagyok, hogy több késemen is ott díszleg a legmegbízhatóbb minőségi tanúsítvány, a Lepke-embléma. Hegyespenge véleményem szerint azért emelkedik a többi késkészítő fölé, mert szüntelenül és fáradhatatlanul keresi a létező legtokéletesebb megoldások kombinációját az adott feladatra tervezett késnél, és mert a cél érdekében a késkészítésben egyedülálló módon képes ötvözni a legkorszerűbb kohászati eljárással készített acélokat akár a leghagyományosabb anyagmegmunkálási módszerekkel és markolatanyagokkal. A késkészítést a legalapvetőbb alapoknál, többnyire önerőből sajátította el, így nem nehezedett rá a szakma elvárása és terhe.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
46. oldal

Az acélok összetevőinek és viselkedési sajátosságainak alapos ismerete, a különböző élstruktúrák alkalmazási spektruma, a markolatok anyagválasztása és formatervezése, a tokok hihetetlen ötletességgel való tervezése és kézi gyártása az, ami Hegyespengét nagyon hamar ismertté tették a szakértő kések körében. Számomra viszont Sanyi talán legszimpatikusabb tulajdonsága az *abszolút* pontosság. Olyan fokát érte el a precíziós kézi megmunkálásnak, ahonnan nehéz lesz továbblépni. Sanyi kései véleményem szerint egy szinten vannak az olyan, sajnos meglehetősen kevés, valódi exportképes magyar kézi gyártású termékkel, mint például a Zsolnay porcelán. Munkáját és szemléletét messzemenően tisztellem. Sok kitűnő kést gyártnak világszerte, de – mint mindig, mindenhol – a csúcson csak egynek van helye: és a csúcson most a Hegyespengé-kések vannak.

Roger mester megjön az élelmiszer-utánpótlással. Tegnap a lelkére kötöttem, hogy szerezzen valahonnan Gatorade-t és dobozos Coca-Colát. Most pakolt le, annyi van itt a kívánt itókákból, hogy akár fürdeni is lehetne benne.

Vannak olyan vadászvezetők, akik csak arra koncentrálnak és csak azon dolgoznak, hogy a vendég megfelelő minőségű, méretű, esetleg súlyú tróféához jusson. És vannak olyan vezetők is, akik rájöttek arra, hogy a vadászok egy igen jelentős része – magamat is közéjük számolom – az élményt keresi. És mindent megtesznek azért, hogy a hozzájuk érkező jól érezze magát. Jim és csapata csupa ilyen emberből áll. Sokkal inkább vagyunk vadásztársak, mint fizetővendég és szolgáltató cég. Én ilyen környezetben érzem jól magam. A számlát ki kell fizetni és a pénzért vadászati szolgáltatást kell biztosítani, de ennek igen sokféle módja van. Lehet egy üzleti jellegű kapcsolat, és lehet baráti a viszony. Én a másodikra szavazok.

Délután elmentek a vadászok, üres a tábor.

Általában vagy öszvérszarvas, vagy elk vadászatára érkeznek ide a messze földek nimródjai. Ezek a vadászatok három, legfeljebb négy napig tartanak. A most távozók között voltak olyanok, akik utánam érkeztem, elejtették a vágott vadat és már el is utaztak. A tábori személyzetten kívül már csak én vagyok itt. Egy ideig nem is jön újabb vendég, így lehetőség adódik a lazításra.

Ez pedig a wyomingi vadászvezetők számára egyet jelent a célba lövéssel.

Ezt már szeretem, ez aztán a nekem való program! Elsőként, mintegy bevezetésként .22 Long Rifle kaliberű revolverek kerülnek elő. Egyik Rogeré, maga sem tudja pontosan, miért hordja a kocsijában. A fegyverek annyira természetesek az Egyesült Államokban, annyira részesei a mindennapi életnek, hogy teljesen felesleges megkérdezni azt, hogy egyik vagy másik fegyvernek mi a tulajdonképpeni feladata, mi volt a megvásárlás célja. Ha egy fegyverszobában több mint negyven puskát látunk, akkor ott nyilván nem a racionális érvek voltak a döntőek akkor, amikor a szoba tulajdonosa megvette a negyvenegyediket. Ennek az országnak a történelmét fegyverrel írták. Alkotmányban rögzített alapjog a fegyverek tartása.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
47. oldal

Ha egy politikus – legyen az helyi, állami vagy szövetségi szintű – elkezdni támadni ezt a jogot, korlátozni igyekszik az amerikaiak fegyverkezését, akkor el fogja veszíteni a következő választásokat. Ez a társadalom nem tudja, és nem is szándékozik lefegyverezni önmagát.

A másik huszonkettes revolver Cennyé. Erről legalább kiderül, hogy mire használja tapasztalt vezetőm: a csapdába esett coyote-okat végzi ki vele. Ez egy szépen karbantartott Smith&Wesson ezüstsínű fegyver. A tábor mögött jó messzire hajítok egy félliteres ásványvizes palackot, és már kész is van a lőtér.

Roger revolverével kezdek. Mire egy tárat kilövök, kezdem kiismerni, hova hord a kopott jószág. A második tár is szépen fog, amikor is az egyik Winchester lőszer ahelyett, hogy kis pukkanással elsülne, csak fáradtan füttyül egyet. Kihajtom a dobtárat, kiveszem a töltényeket, belenézünk a csőbe. Ez a lövedék bizony elakadt. Ilyenkor vigyázni kell, mert ha ismét a lövész, akár csőrobbanás is lehet a vége. Összeszedjük az összes fellelhető puskavesszőt, de mindegyik túl vastag az aprócska furathoz. Roger el is pakolja a működésképtelenné vált vasat. Cenny fegyverével ellövöldözök néhány tárat, de a fél szemem már a többi fegyvert keresi.

Roger két újabb revolvart szed elő a terepjáró különböző rejtekhelyeiről. Mindkettő .44 Magnum kaliberű. Egyik az a könnyű építésű S&W modell, amilyen Randy cimborámnak is van, és amivel már lőttem a Brooks Range-ban. A másik hosszú csövű nehéz páncélos, azzal kényelmesebb a lövés. Egy-egy tárat lövök csak el belőlük, a revolverek világa nincsen hozzám közel. Ez a Roger-féle terepjáró egy guruló arzenál: egy brazil gyártású Springfield öntöltő pisztoly kerül elő. Ez bizony a jó öreg Colt 1911-A1 modell. Ez a fegyver része az amerikai kultúrának és elengedhetetlen tartozéka a nemzeti viseletnek. Nem hiszem, hogy volna ebben az országban olyan fegyvertartó, akinek ne lenne legalább egy ilyen pisztolya. A lomha .45ACP lőszerre kellő megállítóerővel rendelkezik, én ezt olvastam róla a szakirodalomban. Ebből is elmegy egy tár. Szedegetjük a kilőtt hüvelyket, mindegyik házilag töltött. Megcsodálom Roger .25-06-os Winchesterét, majd előszedi a – figyelem! – hatodik lőfegyvert az autójából! Ez egy AR-15-ös karabély. Cennyével lőttem idefele a saratogai lőtérre, de ez más modell. Rövid csövére fekete szigetelőszalagot tekertek álcázás gyanánt, kalibere .223 Remington. Jóval rövidebb, mint egy méter, jól lehet vele haladni a szűk bozótban. Betárazom és hajrá! Nem sok maradt a palackból. Ez a fegyver, ez az AR-15 nagyon ki van találva. Kezes, jól kiegyensúlyozott, pontos karabély, kezelőszervei kézre állnak, öröm vele löni.

Esti prérifarkas-vadászatra indulunk. Rogertől elkunyerálok az AR-t, azzal szeretném meglőni az első coyote-omat. Ahogy beszállok, Cenny megkérdezi, volna-e kedvem bölényt löni? Nem igazán értem, nincs rá engedélyem, azt sem tudtam, hogy itt élnek bölények. Ravaszul mosolyog, csak bízzam rá magam, ma bölényt lövet velem. Talán csak nem egy szarvasmarhára gondol? Abból látunk itt eleget, de hát az nem bölény és nem is az a tipikus vadászsákmány. Lesz, ahogy lesz, Greeny elindul.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
48. oldal

Tíz percet sem haladunk, amikor egy dombra mutat a guide: ott a bölény! Felnézek... és tényleg ott egy bölény!

Fémlemezből vágják ki, vasrudak tartják fél méterrel a föld felett. Ez itt egy céltábla, a helyi vadászok kedvelt szórakozása. Legközelebb háromszáz méterről lehet rá löni, és e fölött mindenki olyan messziről tüzel, amennyire messziről csak szeretne. A találatot fémes csattanás jelzi, bár a sasszeműek láthatják a fémfelületről felverődő port is. A domb mögött ott egy egész hegy mint golyófogó.

Leballagunk a síkságra, megmérjük a távot: hétszáz méter. Villaállvány kerül az AR-re, másfél méterrel fölé tartok, eggyel jobbra a szél miatt, és lövök egyet. Nincs találat, változtatok a célzáson, lövök még hármat, de eredmény nélkül. Ezt nem is folytatom tovább, nem tudom, hogyan van belőve ez a puska. Cenny lehozta a 7 mm Remington Magnum kaliberű Remingtonját. A Leupold céltávcsövön olyan, egyedileg gyártott torony van, amelyet már láttam párszor, mióta itt vagyok. Csak a megfelelő távra tekeri, és már mehet is a lövés. Nem számolgatja a kattanásokat. Elsőre és másodikkra is talál a Remington. Nagyot szól nagyon, kompenzátoros. Én jövök, én is meglövöm a bölényt. Jól vizsgálzik a torony.

Most már tényleg vadásszunk!

Egymástól távolabb foglaljuk el a leshelyeket, így nagyobb területet látunk be, és nő a siker esélye. Indul a hangszóró. Cenny jól ért a készülékhez, tudatosan váltogatja a prédaállatok és a prérifarkasok legkülönbözőbb hangjait. Hogy mikor, melyiket milyen erősséggel és milyen hosszan kell alkalmazni a sikeres hívás érdekében, ezt csak a tapasztalat mutatja meg. A coyote vadászok évente rendeznek maguknak különböző szintű versenyeket, amin vezetőm rendre jól szerepel. Több győzelmet is elkönnyelhetett már, nem utolsósorban azért, mert jól tudja használni azt a rengetegféle hangot, amelyet a készülék meg bír szólaltatni.

A gerincen felbukkan a ragadozó.

Ráfogom a puskát, jól megcélzom... és el is hibázom. Bosszankodok egy sort, nem értem, mi lehetett a gond. A lövés után egy ideig még megy a hívás, de most már nem jön semmi. Azért csak felszaladok a gerincre, de semmi nyomot nem látok. Cenny azzal nyugtat, hogy a rövid csövű AR-t nem 230 méteres pontos lövésekre tervezték.

Újabb leshely, erős alkonyban nézünk le egy völgybe. Tizenöt percen keresztül bög a sziréna. Cenny most mellettem ül, szinte lehelve kérdezi: Látod?

Mit?

Mit lehet szabad szemmel látni a fekete estben? Szerinte a coyote itt van ötven méterre előttünk, de én semmit nem látok. Ennek a srácnak éjjellátó vagy hőkamera van a szemébe építve, ez nem is lehet vitás. Itt normális ember nem lát semmit. Nem vagyok én bagoly! Cenny türelmetlen, miért nem lövök már? Hova löjek, csak úgy durrantsak bele egyet az éjszakába? Meresztem a szemem, centiméterenként kutatom át azt a területet, ami felé óvatosan mutat. Minden hiába. Most vagy én vagyok teljesen vak, vagy itt valami csalás van. Előfordult már, nem is egyszer, hogy az, akinél vadásztam, előbb vette észre a vadat, mint én. A hivatásos vadászok életük nagy részét a terepen töltik, jól ismerik azt, tudják mit és hol kell keresni, ezért nem meglepő, hogy előbb veszik észre a vadat, mint az a vadász, aki életében először jár ott. De eddig mindig megtaláltam azt a vadat, amit el szerettem volna ejteni.

Itt viszont semmit nem látok, és nem is nagyon értem, hogyan lehet itt bármit is észrevenni. Ha most vadásznánk először együtt, azt hinném, hogy megvezet. Nem tudom, mit kellene tennem, kissé hülye gyerekeknek érzem magam. A lehető leglassabb mozdulatokkal tolom át neki az AR-t, lőjön hát ő. Én meg figyelem, hogy vajon mit fog megcélozni a fekete tintában. A Benelli nálam marad... most megint közelebb hajol hozzám... látom-e azt a világosabb foltot?

Úgy érti, hogy világos feketét a fekete feketén? Miről beszél?

Megint hozzáfogok... és tényleg, mintha egy helyen egy egészen kicsivel kevésbé lenne sűrű az éjszaka. Ezt a részt eddig legalább négyszer vizsgáltam át alaposan, és akkor talán még az alkonyból is tartott, nem tintában ülünk. Az lenne a coyote? Megcélzom a *full choke* Benellivel... Cenny jóváhagyólag hümmög... BUMM!

Azt mondja, eltaláltam.

Amíg élek, nem értem meg a mai estét. Hogy ilyen különbség legyen két ember szeme között... Azt azért hozzá kell tennem, hogy nem az én szemem gyenge, nem vagyok rövidlátó. Kifejezetten jól és messzire látok. Csak a titkos éjjellátó lehet a magyarázat...

De megvan a coyote!

És ez számít igazán! Itt fekszik előttem, dús, finom a bundája. Igen nagy termetű, a legnagyobbak közül való. Ez hát a nevezetes prérifarkas! Villog a vaku, szorongatjuk egymás kezét. Szeretném a trófeát jelentő koponyát kifőzetni, ezt el is magyarázom. Erre lesz még idő bőven, most már inkább indulunk haza, mert későre jár. A hús – mint minden ragadozó húsa – értéktelen, nem kell sietni a zsigerelelssel. Visszacipekedünk a terepjáróhoz, és közben nagyokat derülünk ezen a mai estén. Na de ilyet! Majdnem nekünk jött a farkas és nem vettem észre...

Greeny nem indul be.

Cenny nézegeti a műszereket, elvileg minden rendben van, mennie kellene. Kis pihenőt hagy az aksinak, le ne merüljön a sok önindítózástól...

Greeny nem indul be.

Lassan múlnak a percek. Ez pont nem az a pillanat, amikor a vendégnek ostoba kérdéseket kell feltennie, így inkább hallgatok. Greeny nem indul be.

Előveszi a mobiltelefont. Talán van lefedettség, talán nincsen. Ha van, a táborból értünk jön a felmentősereg.

A telefon lemerült.

Annyi energia sincsen benne, hogy egy SMS-t küldjünk. Várunk pár percig, hátha magához tér a telefonaksi, vagy Greeny gondolja meg magát. Újabb önindítózás, újabb kísérlet a telefonra...

Greeny nem indul be, a telefon lemerült. Kész. Nincs értelme több próbálkozásnak.

Ezt most el kell fogadni, és tovább kell lépnünk. Ki kell találnunk azt, hogy most mi legyen. Az egyik megoldás, hogy itt maradunk. Előbb-utóbb feltűnik majd a hiányunk. Jim, Jeff és Roger egyaránt jól

VIII. fejezet: Szarvasvadász
52. oldal

ismerik a terepet, és tudják, hogy nagyjából merre indultunk. Bár a préri azért nagyobb, mint otthon a Városliget, de a szarvasok járta részeken nem fognak minket keresni, mert ott nem vadászunk prérifarkasra. Ez az egyezség, mert nem érdemes lövöldözni és zajongani a szarvasos területen. Ha azonban maradunk, akkor egy hosszú és hideg éjszakára kell számítanunk.

A másik lehetőség, hogy nekivágunk gyalog. Ez bizony hosszú séta. Jócskán eltávolodtunk a tábortól, de tudjuk, merre vezet az út hazafelé. Megbeszéljük a lehetőségeket, és a második megoldás mellett döntünk. Egy fejlámpánk van, mert én semmit nem hoztam magammal. Autós barkácsolásra készültem, nem túlélőtűrára. A puskákat itt hagyjuk, csak a .22-es S&W revolvert visszük magunkkal. Az autó reflektora elé tartom a FORTIS-t, kapjanak egy kis fényt a foszforeszkáló mutatók. Gyors gyaloglásra készülünk, addig nem állunk meg, ameddig a táborba nem érünk. Nem lenne jó félúton éjszakázni.

Nézzük a dolog jó oldalát.

Szép az idő. Nincs nagyon hideg, semmi nem esik az égből és kivételesen a szél sem fúj. Mindkettőnkön minőségi bakancs van, jók a zoknijaink. Állóképességünk kiváló, bírjuk a gyűrődést. Van egy lámpánk, ami összehasonlíthatatlanul jobb annál, mintha egy sem lenne. Messze vagyunk, de azért annyira nem vagyunk távol, mintha kétszer ilyen messze lennénk. Ez is valami. Igazán veszélyes állat nem él ezen a vidéken. Pumák – vagy ahogy azt a helyiek nevezik: hegyi oroszlánok – meglehetősen gyakoriak, nyomukat többször is láttuk. Bár minden évben vannak pumatámadások, ezek ritkák és csak elvétve végzetesek. Ha egy puma pont ma este szeretne próbálkozni, akkor először beleürítjük a pulykakergető revolver egész tárát, utána pedig kézitusába bocsátkozunk vele. Ez a stratégiánk.

Gyalogolunk a koromfekete prérin. Ránk borul a wyomingi éjszaka. Felettünk a Tejút.

Tempósan, óránkénti legalább 6-7 kilométeres sebességgel haladunk. Könnyű a terep, nincsenek nagy szintkülönbségek, csaknem vízszintes az út. Csak a prérikuttyák lyukaira kell figyelniük, amelyek alattomban csak arra várnak, hogy bokánkat törhessék.

Nem beszélgetünk, de ez most nem a rossz hangulat jele. A talajra figyelünk, és arra, hogy ne lassuljunk. Tartanunk kell a sebességet.

Itt aztán vannak távolságok. Otthon az az alapszabály, hogy ha valaki eltéved a hegyekben, akkor két órán keresztül haladjon lefelé úgy, hogy tartja a haladási irányt. Ha ezt teszi, akkor biztosan lakott területre, vagy annak közvetlen közelébe fog jutni függetlenül attól, hogy honnan indult. Itt két hónapig is gyalogolhatsz anélkül, hogy emberrel találkoznál. Azért abban bízunk, hogy a mi túránk nem tart ennyi ideig.

Nem pihenünk, nem gatyázunk. Megyünk.

Késő éjszakára jár, és pont akkorra érünk be a táborba, mire a keresőcsapat indulna. Járnak már a

VIII. fejezet: Szarvasvadász
53. oldal

terepjárók motorjai. Rávetem magam egy palack Gatorade-ra, amit egy hajtásra kiiszok. Körénk gyűlnek a táborlakók – már aki nem alszik még, vagy felébredt a váratlan nyüzsgésre –, részletes élménybeszámolót kell tartanunk. Jim, az outfitter kedves gesztusként egy coyote igen szépen kikészített prémét ajándékozza nekem, a mai nap emlékére.

Október 8.
Szarvasvadásztábor

VIII. fejezet: Szarvasvadász
54. oldal

A tegnapi nap elhúzódott, így ma kivételesen későn, hatkor kelünk. Reggeli után megtárgyaljuk a tennivalókat. Cenny azon a véleményen van, hogy Greenyből kifogyott a benzin. Bár a műszer mást mutat, a tünetek erre utalnak. Greeny öreg harcos, műszerei nemkülönben, nem feltétlen igaz az, ami azokról leolvasható. Így a tábor kézzel működtethető benzinkútjánál feltöltünk egy kannát és egy terepjáró csomagtartójába dobjuk. Egy autóba négyen ülünk, és elindulunk a tethely felé.

A Greeny Rescue Team – ahogy magunkat tegnap elneveztük – egy óra alatt kiszabadítja a derék járművet szorult helyzetéből. Utána még egy gyors vadászatot is szervezünk az ismert módszerrel. Annyira fel vagyunk fegyverkezve különböző precíziós puskákkal, félautomata sörétesekkel és AR-15-ös karabélyokkal, hogy a coyote-ok lapítanak félelmükben, nem is mernek előbújni.

Délután Jim Saratoga város melletti házába autózunk. Egy hete, még Denverben fürödtem utoljára, és ezt nehéz lenne letagadnom azelőtt, aki közel jön hozzám. Éppen itt az ideje egy alapos tisztálkodásnak. A táborban van egy zuhanyzó, aminek vizét gázpalack melegíti. Ez okos találmány, de ma reggelre megint lehűlt az idő, kaptunk egy kis havat, így – nevezzenek bár érte puhánynak – inkább Jim házát választom. Az is gyanús kissé, hogy mióta itt vagyok, senkit nem láttam még, aki ezt a zuhanyzós készüléket használta volna.

Becsapós, ravasz ez a Wyoming. Határtalan síkságon haladunk, de kettőezer-kettőszáz méterrel vagyunk a tengerszint felett. Ha egy apró hegyet megmászol, már háromezer felett vagy. Az R22-es helikopter – amit még Alaszkában próbáltam ki – nem is biztos, hogy tudna ebben a ritka levegőben repülni. A kis gépeknek sok lehet ez a szint. Semmi nem utal a szokatlan magasságra, hacsak az nem, hogy közel van az ég. A báránnyelű felhők is karnyújtásnyira vannak a fejünk felett. A viharfellegek pedig egyenesen a szemünk előtt születnek. Tiszta napsütéses időben robogunk. Aztán utolérünk egy felhőt, beleszáguldunk a közepébe, és esik a hőmérséklet vagy tíz fokot. Havazik a felleg alján, de ez sem tart sokáig. Magunk mögött hagyjuk hamarost, és visszajön a napsütés.

Délután az étkezősátorban írom a naplómát. Gazdagon rakosgatom a fát a kályhába. (Mióta tiszta a kémény, nincs bent füst.) Sajtós hamburger a vacsora. Félüvegnyi Tabascót öntök rá, és nem spórolok a dobozos sörrel sem.

Október 9.

Laramie

Jeff guide lányának a háza

Hogy vadásztársadalmunkban az értékrendek időnként mennyire elcsúsznak, arra hadd írjak le egy példát.

Ismertem egyszer egy urat, aki magát Igaz Vadásznak tartotta. Ruházata a lehető leghagyományosabb vadászviselet. Számára a terepminta viselése vagy a műanyag agyazás egyszerűen elképzelhetetlen, de annyira az, hogy ha ilyet lát, kötelességének érzi kioktatni a szerinte megtévedt vadászt. Elejtés után mintaszerűen tartja be a protokollt. Szóvá teszi, ha valaki terítéket mond ravatal helyett, a töretet csaknem percre pontosan 24 óráig hordja kalapja mellé tűzve.

Mindezek mellett pedig simán kiül a lesre úgy, hogy a puskájára egy teljesen törvénytelen segédeszközt, éjjellátó irányzékot szerel. Ugye, sokan találkoztak már hasonló vadással? Mert ameddig a teljesítmény növeléséről van szó, ami aztán az elejtések számát is növeli, addig bizony sokkal megengedőbbek vagyunk egymással, de főleg magunkkal szemben. Ha viszont a vadászat más, az eredményességhez nem közvetlenül kapcsolódó témái kerülnek megvitatásra, akkor sokan közülünk úgy érzik, hogy náluk van a Bölcsek Köve, és a magyar vadásztársadalom több tízezer vadászában mindenképpen egységes és azonos elvet kell vallania az adott kérdésben, amely elv természetesen véletlenül éppen egybe esik az önkéntes megmondóember álláspontjával.

Igyekszem nem ebbe a hibába esni, és amerikai utam tapasztalatai ebben sokat segítettek.

Rengeteg vadással találkoztam. Mindannyian önálló egyéniségek voltak, vadászatról alkotott nézeteik megoszlottak. Az esti beszélgetések csaknem mindig az eltérő vélemények ütköztetéséről szóltak. Kaliberek, optikák, ruházat, felszerelés... mindmegannyi olyan terület, ahol nem egyetlen megoldás létezik. Mert soha nem egyetlen út az, ami járható. A sikerhez – ami adott esetben lehet az etikus vadászat is – *mindig* több út vezet. Itt az a szokás, hogy ha vadásztársunk egy másik utat választ, mint amin mi magunk járunk, akkor nem kezdjük egymást kioktatni arról, hogy miért a mi értékrendünk a helyes és nem igyekszünk egymást tűzön-vízen át meggyőzni saját igazunkról. Senki nem szeretné megnevelni a másikat. Ez az egyik legfontosabb gondolkodásmód, amiben az amerikaiak bizony előttünk járnak. Mert ebben a kérdésben mi tanulhatunk tőlük. Egy amerikai vadászmagazinban nem jelennek meg a vadásztársadalmat kétfelé osztó írások. Nincsenek okatlan és indokolatlan megbélyegzések. Nem beszélnek szegény és gazdag vadászról, bár az is igaz, hogy itt a társadalmi rangra nem lehet a viselkedésből következtetni. És bizony ez is egy fontos dolog. Napokig beszélgettem egy vadással a lehető legközvetlenebb stílusban, mire végre kiderült, hogy családja a tulajdonosa egy Amerikában igencsak ismert bankhálózatnak.

Nem különböztetik meg a „magnumpuskásokat” az alapkaliereket használóktól. Nem olvashatunk „terepmintásokról” és hagyományos öltözéküekről. Egységes vélemény, hogy az ilyen kérdésekben mindig az egyénnek kell döntenie. Ebbe a közösség nem szól bele, az egyéni szabadságot itt ennél fontosabbnak tartják. Ennek az eredménye, hogy – és ezt komolyan mondom – egyetlenegy vadászok közötti vitát nem hallottam egyetlen táborban sem. Ez pedig mindig alapja az általános jó hangulatnak.

Ha katonai jellegű, eredetű vagy külsejű eszközök, felszerelések és tárgyak kerülnek nimródok kezébe, az megint egy olyan kérdés, ami megosztja a vadászok közösségét. Sokan vannak, akik szeretnék éles határvonalat húzni a haditechnika és a vadászat közé.

Ezt a törekvést azzal az egyébként véleményem szerint ugyancsak jogos érveléssel támasztják alá, amely szerint a háborúk borzalmaira emlékeztető dolgoknak nincs helyük a vadászatban, és a vadak elejtése nem fajulhat olyan tervszerű gyilkolási folyamattá, amely a háborúkat jellemzi az idők kezdete óta.

Ebben a kérdésben megint mindenkinek meg kell találni azt az utat, amit járni szeretne. Ez az út pedig – mint sok más esetben – valahol középen van. A haditechnika teljes száműzésére ugyanis nincsen valós lehetőség.

A történelem hajnalán nem volt vadász és katona. Őseink egyszerre, egy időben, azonos eszközökkel aprították egymást és vadásztak a túlélésért. Igencsak meg lennének lepve, ha most visszautaznánk egy időgéppel, és kiselőadásban magyaráznánk el a két tevékenység közötti erkölcsi különbséget. Ez a pillanat – amikor a vadász és a katona között nem volt lényegi eltérés – megpecsételi sorsát annak a kezdeményezésnek, amely a kettőt szétválasztani, egymástól hermetikusan elszigetelni igyekszik. Hogy ez miért alakult így, arról történészeket kellene megkérdezni, de az ok elég világosnak tűnik: az ember is része a földi bioszférának, testfelépítése, szervezetének működése több mint hasonló azokhoz a fajokhoz, amelyekre vadászik. Ha tehát valaki a múltban embert akart ölni, akkor azokhoz az eszközökhöz nyúlt, amelyek vadászatban már beváltak, és ez a folyamat fordítva is igaz kell, hogy legyen.

Modern korunkban a vadász és a katona már nem feltétlen egy és ugyanaz a személy, bár azt is tudjuk, hogy sok kiváló vadász volt katona is egyben – gondoljunk csak a naplóm elején említett Patterson ezredesre, a Tsavói Emberevők elejtőjére. Ők gyakran a rendszeresített hadi fegyverükkel vadásztak. A vadászatban és a harcban használt eszközök evolúciója azonban az idők hajnalán összeforrt, és azóta is elválaszthatatlan.

Tetszik vagy nem, katonai, hadi eredetű tárgyakkal vadászunk. Lehet ezt sminkelni, más ruhába öltöztetni vagy becsomagolni, szépen vésett tus mögé rejteni, de ez a tényen nem változtat. A hadiipar volt az, amely képes volt finanszírozni azokat a kutatásokat, amelyek az egyre jobb és hatékonyabb fegyverek kifejlesztéséhez vezettek. A modern ismétlőpuskák atyja, a Mauser M.98-as nem jött volna létre, ha nincsen a hadiipar és az a remélt profit, amit így a tervezők és gyártók elérhettek. Aki ma a kezébe fog egy gazdagon gravírozott, kidolgozott és Európa-szerte igencsak vadászias puskának tartott Mausert, az talán igyekszik elfelejteni azt, hogy pontosan ilyen fegyverekkel emberek százazreit, talán millióit ölték már meg világszerte. Ez tény.

Mint ahogy az is tény, hogy a sokunk által kedvelt muníciók, mint például a 30-06 Springfield, a 8x57 Mauser, a .308 Winchester vagy a 6.5x55 Swedish megálmodói nem a vadászatot tartották szem előtt. Olyan lőszert szerettek volna tervezni, amivel a lehető leghatékonyabban lehet gyilkolni az embertársainkat, mert erről szól a háború. Ezek eredendően bizony mind-mind katonai célra tervezett lőszeresek voltak. Megint csak adott a lehetőség, hogy ezt a történelmi ténytet szemérmesen elfelejtsük, de ettől ez még tény marad.

Mint ahogy afelől sem lehetnek kétségeink, hogy a céltávcsövet, a lézeres távolságmérőt és a modern technikai ruházatot is a hadiipar igényelte először. A termékek beváltak a harcmezőn, így a fejlesztőcégek a polgári piacon is elérhetővé tették a kozmetikázott, kissé vadászasabbá tett, de lényegében és a működési elvében az eredeti obsitos változattal megegyező produkciót.

A kapcsolat fordítva is igaz.

Számos vadászból lett mesterlövész és vezető a világháborúk alatt. A természetben, a vadak megfigyelésével és a terep feltérképezésével töltött idő alatt olyan tapasztalatok birtokába jutottak vadászó elődeink, amelyekre szükségük volt a hadban álló feleknek.

Természetesen a haditechnika bizonyos szintű elfogadása – vagy legalábbis tudomásul vétele – nem jelenti azt, hogy holnaptól vállról indítható rakétával indulunk a magaslesre. Nem hiszem, hogy rohamsisakban kellene vadásznunk. (Bár ha a felelőtlen magatartás miatt bekövetkező vadászbalesetek száma nem csökken, én a magam részéről lehetséges, hogy egy napon még elgondolkozom ezen...)

El kell azonban fogadnunk azt, hogy minden vadásznál máshol húzódik az a bizonyos arany középút. Vannak, akik sosem fognának a kezükbe egy AR-15-öst, ha coyote-ra szeretnének vadászni. Vannak, akik sosem húznának terepszínű ruhát még akkor sem, ha az a terepszín nem katonai, hanem célirányosan vadászati célra készült. Ők vélhetőleg nem cserélik le szép vadászkalapjukat egy baseballsapka kedvéért. És vannak olyanok is, akik szeretik kihasználni az új fejlesztéseket. Náluk, az ő kezükben sokkal előbb jelennek meg a katonaságtól átszivárgott eszközök, anyagok és más megoldások, már ha azok vadászati alkalmazását a hazai törvények megengedik.

Én a magam részéről nem vagyok az újszerű szemlélet ellenzője, mert úgy tartom, hogy egy eszköz nem lehet etikátlan. Csak a vadász lehet etikátlan, aki azt használja és a technika erejével visszaél.

A magyar törvények nem adnak lehetőséget arra, hogy olyan fegyverrel vadássunk, ami ma reggel érkezett a táborba. Táskája fekete színű és olyan nehéz, alig tudom megemelni. Ez egy olyan fegyver, aminek a vadászathoz nem sok köze van. Olyan fegyver, amiről szinte minden lövész hallott, de csak nagyon-nagyon kevesen lőttek vele a magyarok közül. Leírását csak a szakirodalomból ismerjük, képeit újságokban és videókon láttuk. Azok, akik szerencsések voltak, esetleg látták egy-egy külföldi kiállításon. Már a tartása is illegális, törvénybe ütköző cselekedet Magyarországon.

Olyan fegyver, aminek teljesítménye már közelebb van a lövegekhez, mint ahhoz, amit mi, vadászok otthon puskának hívunk. Nincs semmi a világon, ami ellen tudna állni annak a brutális energiának, ami ebből a csőből kirepül. Ez nem egy egyszerű fegyver, ez maga a Legenda.

Egy Buschmaster mesterlövészpuska.

Kaliber: .50 BMG.

Ismertebb nevén: a Romboló.

Különlegesen képzett mesterlövészek különleges feladatokra használják ezt a szörnyeteget. Irtózatossá teszi a teljesítményű löszere elől nem lehet elbújni. Hiába minden fedezék, a lövedék mindenre keresztülhatol. Ha az élő célpont több száz méterre búj meg egy vasbeton vagy téglafal mögött, talán azt hiheti, hogy biztonságban van. Ott nem érheti semmi baj. Igaza is van akkor, ha a rá vadászó lövészek a szokásos .308 Winchester vagy a .338 Lapua Magnum kaliberű fegyverekkel rendelkeznek. De ha valamelyikük kezében egy .50 BMG kaliberű fegyver van, akkor nincs menekvés. A célpont már halott ember, csak még nem tud róla. Mert pillanatok múlva olyan dörrenés hallatszik, mintha bombát dobtak volna le. Egy vastag, nehéz és tűzforró lövedék indul gyilkos útjára, és néhány pillanat múlva átüti a vasbetont. Átüti a téglát, a könnyű páncélt, és ezt a repülő halált a legerősebb lövedékálló mellények még csak lassítani sem képesek. Ma, 2009. október 8-án, a tulajdonos nagyvonalúságából egy talán soha vissza nem térő lehetőségként kipróbálhatom a Rombolót. Sosem hittem volna, hogy erre valaha lehetőségem lesz.

Alig bírom kivárni, míg befutnak a vadászok. Én a táborban maradtam, a Romboló dobozát nézegetem. Itt van az étkezősátorban, fél méterre tőlem. Ha senki nem látja, néha megemelem. Kinyitni nem merem, pedig legszívesebben kézben tartva nézegetném ezt a vadállatot.

.50 BMG!

Kegyetlen fegyver.

Az én .300 Winchester Magnum kaliberű puskámat sokan tartjuk túlzottan nagy teljesítményű puskának a magyarországi vadászati viszonyok ismeretében. A Rombolóhoz képest azonban csak nevetséges játékszer, vásári bódében használatos légpuska. A közelében sincs, de komolyan: még csak a közelében sem. Ha ezt a naplót valaha nem vadászó és fegyverekhez sem értő ember olvassa, az ő kedvéért leírok egy hasonlatot. Az én puskám egy nagyon erős BMW. A Romboló pedig egy atommeghajtású, Nimitz osztályú repülőgéphordozó.

Nincs, és soha nem is volt olyan élőlény a Földön, ami igényelné, hogy ezzel a bestiával vadásszanak rá. Használatát semmilyen észérv nem indokolja. A tulaj fegyvergyűjtő, általában lőtereken szokta használni a Rombolót, de egy nap szeretne vele vadászni is, méghozzá villásszarvú antilopra. Ha van értelme az „ágyúval verébre” mondásnak, akkor ez ebben az esetben igaz.

Vége megjönnek.

Tűkön ülök, gyorsan gratulálok az elejtett öszvérszarvashoz, toporogva várom az indulást. A tulajon kívül Cenny, Jeff, Roger és jómagam tartozunk a mázlisták közé, akik egy-egy lövést leadhatnak a fenevaddal. Kisebb kupaktanács alakul, hol is lehetne löni.

Két dologtól tartunk: az egyik a rendkívüli hang, amely megzavarhatja a vadállományt, a másik pedig az a potenciális veszély, amit a csőből kirepülő lövedék jelent. Az .50 BMG esetében a hagyományos biztonsági előírások nem elegendőek. Használatához speciális lőtér szükséges. Olyan helyet szeretnénk találni, ami mögött egy igen masszív golyófogó van, és a lövedék akkor sem okozhat bajt, ha a lövész teljesen elrántja a lövést. Jim, mint a tábor vezetője, meghozza a döntést, így végre nagy nehezen nekivágunk.

Az ideiglenes lőtérén óriási sóderhalmok állnak. Ha a lövedék ezt is átüti – igazából egyikünk sem tudja, mire képes ez a fegyver –, akkor minden irányban egy több kilométeres nyitott térség található, amin a legalaposabb távcsövezés után sem látunk mozgást. Ha a lövedék ezen is keresztülrepül, akkor pedig a félkörben ránk boruló hegyek fogják azt meg. Úgy gondoljuk, jól sikerült kiválasztani a helyszínt.

Mindenki nevetgél, de azért eléggé be vagyunk tojva. Én mindenesetre sietve bejelentem, hogy utoljára lövök. Összerakják a puskát, és Cenny vállalkozik az első lövésre. A várható robbanásszerű hang miatt füldugót és fültokot is használok. Erősen tartok a kompenzátorból kitörő gázok miatt, ezért amennyire csak lehet, Cenny mögé állok. Ebbe az irányba üzemszerű működés esetén semmi nem jöhet. De ha valami gikszer van... ha felrobban a cső... akkor végünk van, mint a botnak.

Nekikészül... célozgat... és a puska akkorát szól, de *akkorát*, hogy az egész testemen érzem a hanghullámokat. Cenny vigyorog a céltávcső mögül, nem történt sérülés. Harsány gratulációk, ami egyaránt szól a lövésznek és a fegyver impozáns hangjának. Vigyorgunk, mint a vadalma, mindenkinek tetszik ez a monstrum. Állítólag nem rúg nagyot. Sorban jönnek a többiek, én továbbra is inkább megfigyelem az eseményeket. Szeretném tudni, mire számíthatok. De most már nincs tovább, rajtam a sor. Csőre töltök, de nem reteszelem le kellőképpen a zárdugattyút, a tulaj segít. MIL-DOT szátkeresztet látok. Annyira hátrahúzom a fejem, amennyire csak lehet, kis körben látom csak a célt. Kemény a billentyű... és elsütöm... a hang az, amit nem lehet megszokni. Valóban nem rúgott agyon, de nagyobb volt a visszahatás, mint bármilyen fegyvernél, amivel eddig lőttem. Sajnálkozva adom vissza, még egy párat szívesen lőnék.

Ez aztán a puska!

Azt nem mondom, hogy kellemes vele löni, de páratlan élmény volt. A kilőtt hüvelyt – virsli nagyságú – el is teszem emlékbé. Ezt a napot nem fogom elfelejteni, az egyszer biztos.

Lőttem a BMG-vel!

A táborban Jim kellemetlen bejelentéssel vár: Wyoming felé hóvihár közeledik. Holnap tovább kellene utaznom, de ha ide beszorulok, borul a terv. Október 10-én fél kilenckor száll fel a gépem Laramie-ből, azt el kell érnem. Úgy terveztük, hogy a hajnali öt órás indulás elegendő ráhagyást jelent, de ezt a friss előrejelzések ismeretében Jim már nem tartja jó ötletnek. Ha megjön a vihar, akkor lezárják az autópályákat.

Ma délután, amilyen gyorsan csak lehet, el kell indulnunk.

Váratlanul ér a hír. Szerettem volna még egy éjszakát a lakókocsiban tölteni. Szerettem volna még egyszer együtt vadászni ezekkel a nagyszívű cowboyokkal. De menni kell.

Már megint itt vannak ezek a szomorú pillanatok. A táskák bepakolása, a cipzárak hangja – amelyek nekem mindig a vadászat végét jelentik –, a civil ruhák felhúzása, a puska elcsomagolása... nem szeretem ezeket a perceket. Alig fél órával később Jeff kisteherautójában vannak a táskáim. Igyekszünk rövidre fogni a búcsúzást. Néhány erőltetett vicc, kézfogások... senki nem örül annak, hogy elválunk.

VIII. fejezet: Szarvasvadász
63. oldal

Ez jó érzés, mert szeretek ott és olyanokkal vadászni, ahol nem csak én bánom az elválást. Kevés vigasz, hogy egyszer még visszajövök ide. Van itt pár faj, amire igencsak fáj a fogam, és amelyeknek most nincsen szezonja.

Kifordulunk a táborból.

A földutak jelentik Wyoming úthálózatának abszolút döntő többségét. A keményre döngölt utakon megfelelő terepjáróval könnyedén tartható a száz kilométeres óránkénti sebesség. Teljesen kihalt, elhagyatott vidéken autózunk, más útvonalon, mint amin érkeztem. Ez állítólag rövidebb. Kérdezem Jeffet, nem szoktak-e emberek eltűnni a prérin? Ha itt lerobbanunk, ki és mikor talál meg minket?

Jeff szerint ritkák az eltűnések. Ha valaki útnak indul, akkor mindig odaszól, ahova éppen tart. Ha nem érkezik meg időben, akkor pedig nem totojáznak, hanem azonnal a keresésére indulnak. Az utat nem szabad elhagyni, ez az az előírás, amit be kell tartani.

Mire elérjük az autópályát, szépen elkezd havazni. Mire a városba érkezünk, húsz centi havat kapunk. A hőmérséklet néhány óra leforgása alatt 20 Celsius-fokot esett. Most mínusz tíz fokot mérünk, erős a szél. Jeff guide szerint ez az időjárás azért ezen a vidéken sem számít gyakorinak, egy hónappal később szoktak ilyen erős havazások lenni. Van időnk egy gyors vásárolgatásra, közben Jeff autóval körbevisz a városon. Azért, hogy el ne találjam felejteni azt, hogy ez itt a Vadnyugat, vezetőm elvisz a már használaton kívüli, régi városi börtönhöz. Egy ideig itt volt fogoly a „Wild West” korszak leghírhedtebb vonatrabló párosa: Butch Cassidy és a Sundance Kölyök.

Egy grilléterembe ülünk be vacsorára. Jeff idehívta lányát és annak férjét, valamint kisebbik fiát barátnőjével együtt. Nagy sörözésekkel, beszélgetésekkel telik a kora este. Később a lány házába hajtunk, mert nem engedik, hogy szállodába menjek. Gyorsan a világhálóra kattanak: az interneten látott adatok alátámasztják a mai döntés helyességét. Laramie körül, a térképen sárga alapon fekete felkiáltójelek sorakoznak: minden ki- és bevezető utat lezártak. A város el van zárva a külvilágtól. Ha holnap hajnalban indultunk volna, nem tudtunk volna felhajtani az autópályára. Bizony, mindig érdemes a helyiekre hallgatni.

Motorosan felfújható, kényelmes ágy szolgál fekhelyül, közben pedig gyorsan kapom a kérdéseket eddigi utamról. Kedves, barátságos emberek. Önként ajánlották fel házukat szállásul úgy, hogy szinte nem is ismernek.

Este egy közeli bárban, a család ismerőseivel együtt folytatjuk az italozást.